

Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi

Tiina Louhivuori

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi

Tiina Louhivuori
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu 2020

Tiina Louhivuori

Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi

Vuosi 2020

Sivumäärä 51

Opinnäytetyön toimeksiantajana on espoolainen viherrakennusalan yritys, joka työllistää tällä hetkellä keskimäärin viisi henkilöä. Yrityksessä on kaksi omistajaa yhtä suurin omistusosuuksien. Toinen omistajista on nimettynä yrityksen toimitusjohtajaksi ja toinen hallituksen puheenjohtajaksi. Yritys tarjoaa erilaisia viherrakentamisen palveluita yksityisille kotitalouksille ja yrityksille pääosin pääkaupunkiseudulla. Case-yritys on toiminut alalla vuodesta 2010 ja on osakeyhtiömuotoinen yritys. Case-yritys pidettiin opinnäytetyössä anonyyminä.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käytiin läpi tilinpäätöksen perusteet, tilinpäätöksen käyttäjät, tunnusluvut yleisesti, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja ja laskukaavoja yksityiskohtaisemmin, prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi ja tilinpäätöksen oikaisun perusteita.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia case-yrityksen taloudellinen tilanne vuosilta 2015-2018 ja antaa tulosten perusteella kehitysehdotuksia yritykselle.

Taustatiedot yrityksestä saatiin kerättyä case-yrityksen omistajan haastatteluiden avulla sekä vuosien 2015-2018 tilinpäätöksistä. Case-yrityksen kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja vertailtiin toimialan alakvartiili, mediaani ja yläkvartiili-lukuihin. Vertailututkimus esitettiin kaavioina ja vertailuluvut saatiin Tilastokeskuksen ylläpitämästä toimialapalvelusta.

Case-yrityksen vuosien 2015-2018 tilinpäätökset vietiin oikaistun tilinpäätöksen muotoon ja niistä tehtiin prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi, joita analysoitiin opinnäytetyön tutkimusosiossa.

Lopputuloksena todettiin, että yritys on kasvattanut liikevaihtoaan vuodesta 2015 nopeahkolla tahdilla. Yrityksen maksuvalmiuden, kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut vertailuna toimialan mediaaniin olivat jokaista valittua tunnuslukua vertailtaessa pääosin tyydyttävällä tasolla. Yritys on onnistunut kasvattamaan liikevaihtoaan parantaen samalla vakavaraisuuttaan.

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus

Tiina Louhivuori

Financial statement analysis for Case Company

Year 2020

Pages

51

The thesis is commissioned by landscaping company, which currently employs an average of five people. The company has two owners. One of the owners is the company's chief executive officer (CEO) and the other is a chairman of the board. The company provides various landscaping services to private households and businesses mainly in the Helsinki area. Company started in 2010 and is a limited liability company. The case company is anonymous in the thesis.

The theoretical part of the thesis covered the basics of financial statements, users of financial statements, key figures in general, key figures in profitability and liquidity and solvency, financial statements in percentage form, trend analysis and the basics of restated financial statements.

The aim of the thesis was to study the financial situation of the case company from 2015-2018 and to give owners tools to develop their company based on the results.

Background information to the thesis was collected through interviews with the owner of the case company and from the financial statements for 2015-2018. The profitability, liquidity and solvency ratios of the company were compared with the industry's lower quartile, median and upper quartile figures. The benchmarking study was presented as diagrams. The comparative figures were obtained from the industry service. Central Statistical Office of Finland maintain the industry service.

The case company's financial statements for 2015-2018 were converted into restated financial statements. Then restated financial statements were converted into percentage-based financial statements and trend analysis, which were analysed in the research section of the thesis.

As a result, it was noted that the company has grown its turnover at a faster pace since 2015. The company's liquidity, profitability and solvency ratios compared to the industry median were generally at a satisfactory level when comparing each selected indicator. The company has managed to increase its turnover while improving its solvency.

Keywords: analysis of the financial statements, liquidity, profitability and solvency

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Tilinpäätös	7
2.1	Tuloslaskelma	9
2.2	Tase	10
3	Tilinpäätösanalyysin menetelmät	11
3.1	Toimialavertailu	12
4	Tilinpäätöksen oikaiseminen	12
4.1	Tuloslaskelman oikaisut	13
4.2	Taseen oikaisut	14
5	Tunnusluvut	14
5.1	Kannattavuus	15
5.2	Maksuvalmius	19
5.3	Vakavaraisuus	21
6	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi	23
7	Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi	24
7.1	Tunnusluvut ja toimialavertailu	26
7.2	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	35
7.3	Trendianalyysi	37
8	Case-yrityksen tilinpäätösanalyysin johtopäätökset ja kehitysehdotukset	40
9	Tutkimuksen metodologia, reliaabelius ja validius	41
	Lähteet	44
	Kuviot	46
	Taulukot	46
	Liitteet	47

1 Johdanto

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii viherrakennusalan toimiva, vuonna 2010 perustettu osakeyhtiömuotoinen mikroyritys. Opinnäytetyössä tutkitaan case-yrityksen tilinpäätökset vuosilta 2015-2018 ja tehdään niiden pohjalta tilinpäätösanalyysi. Jokaisen tutkittavan tilinpäätöksen aikajakso on kalenterivuosi tammikuusta joulukuuhun. Case-yrityksen varsinainen kausi ja liikevaihdon tekeminen ajoittuu huhti-marraskuulle ja talvella joului-kuun alkuun. Case-yrityksen omistajat tekevät pääasiassa myyntityötä seuraavalle kaudelle.

Opinnäytetyö etenee teoriaosion, jossa käsitellään tilinpäätösanalyysin keskeisimmät aihe-alueet, case-yrityksen tilinpäätöksen analysointiin ja toimialavertailuun.

Case-yritys on vuonna 2010 perustettu viherrakennusalan yritys, jossa omistajia on kaksi yhtä suurin omistusosuuksin. Case-yritys toimii pääkaupunkiseudulla tehden erilaisia kivi-, viher- ja maanrakennusalan rakennusurakoita. Case-yritys työllistää kausittain suoraan noin viisi henkilöä kahden omistajansa lisäksi. Yrityksen toimialaluokitus on 81300 Maisemanhoitopalvelut. (Finder 2020.)

Opinnäytetyön tutkimustavoitteena on antaa case-yrityksen omistajille ajantasainen katsaus yrityksen kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin liittyen. Case-yritys on ulkoistanut yrityksen kirjanpidon ja palkanlaskennan tilitoimistolle, eivätkä omistajat ole omien sanojensa mukaan aiemmin perehtyneet yrityksen taloudellisiin lukuihin ollenkaan.

Opinnäytetyössä verrataan case-yrityksen tarkasteltaviksi valittuja tunnuslukuja ja vuosien 2015-2018 tilinpäätöksiä muihin samalla toimialalla toimiviin yrityksiin. Syvällisempää tietoa case-yrityksestä ja viherrakennusalan toimialasta kerätään yrityksen omistajien teemahaastattelulla. Teemahaastatteluun valmistaudutaan tekemällä haastattelun runko aihepiireineen, mutta kysymykset eivät ole tarkkaan määriteltyjä ja järjestys on vapaa (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2013, 208).

Opinnäytetyö tehdään tapaustutkimuksena. Case- eli tapaustutkimuksella tarkoitetaan sitä, että tutkitaan yhtä tapausta, eli tässä tapauksessa case-yrityksen tilinpäätöksiä tarkemmin ja pyritään saamaan niistä kokonaisvaltainen kuva (Kananen 2013, 56). Aineistonkeruun perusmenetelmänä käytetään haastatteluja ja vertailututkimusta varten kerätään tietoa Tilastokeskuksen toimialatilastoista.

Tilinpäätösanalyysin ja toimialavertailun perusteella annetaan case-yrityksen omistajille ajan-kohtainen katsaus yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja tilanteesta verrattuna toimialaan.

yleensä. Yrityksen omistajien kanssa käydään tutkimuksen lopuksi läpi tyypillisimmät tunnusluvut ja niiden kehitys vertailuvuosina.

2 Tilinpäätös

Tilinpäätöksellä tarkoitetaan kirjanpitolaissa määrättyssä muodossa esitettyä yhteenvetoa yrityksen kirjanpitoon kirjatuista taloudellisista tapahtumista (Leppiniemi & Kykkänen 2013, 18). Tilinpäätöksen avulla tulkitaan yrityksen taloudellista tilaa ja toimintaedellytyksiä. Jotta tilinpäätöksessä oleviin yksittäisiin lukuihin saataisiin tolkkua, on sitä varten luotu erilaisia tilinpäätöksestä laskettavia tunnuslukuja. Laskemalla tilinpäätöksen pohjalta tunnuslukuja, saadaan vertailukelpoisempaa tietoa yrityksen todellisesta taloudellisesta tilanteesta (Salmi 2012, 121).

Virallinen tilinpäätös muodostuu tuloslaskelmasta ja taseesta. Jos kirjanpitovelvollinen on suuryritys tai merkittävä yhteisö, niin tilinpäätöksen liitteeksi tarvitaan tuloslaskelman ja taseen lisäksi myös rahoituslaskelma, josta selviää varojen käyttö ja niiden hankinta. Toimintakertomus on lisättävä tilinpäätöksen liitteeksi, jos kyseessä on julkinen osakeyhtiö, osuuskunta tai suuri yksityinen osakeyhtiö tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. Toimintakertomuksessa kuvataan yrityksen kehittyminen, taloudellinen tilanne ja riskit. (Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Kirjanpitolaki (1336/1997) ja kirjanpitoasetus (1339/1997) säätelevät tilinpäätöksen laatimista Suomessa. Osakeyhtiöiden ollessa kyseessä, myös osakeyhtiölaki (624/2006) määrittää tilinpäätökseen liittyviä säädöksiä. Kirjanpitolait, asetukset ja kirjanpitolautakunnan yleisohje määrittävät tilinpäätöksen esitysmallin. (Niskanen & Niskanen 2004, 27.)

Tilinpäätöksen laatimiseen vaikuttaa yritysmuodon lisäksi yrityksen koko. Nykyisellään yritykset jaetaan mikroyrityksiin, pienyrityksiin ja suuryrityksiin. Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä asioista (lyhenne PMA) määritellään suuryrityksiä kevyemmät tilinpäätösvaatimukset. Alla kaaviossa tarkat määritelmät yrityksen kokoluokille. (Tomperi 2019, 149.)

	Mikroyritys	Pienyritys	Suuryritys
	ylittyy enintään yksi alla olevista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä	ylittyy enintään yksi alla olevista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä	ylittyy vähintään kaksi alla olevista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä
Tase	350 000 €	6 000 000 €	20 000 000 €
Liikevaihto	700 000 €	12 000 000 €	40 000 000 €
Henkilöstömäärä	10	50	250

Tilinpäätöstä tutkii yrityksen omistajien lisäksi muun muassa luotonantajat, mikäli yritys hakee lisälainoitusta toiminnalleen. Luotonantajat tarvitsevat tilinpäätöstä arvioidakseen yrityksen taloudellisia edellytyksiä luotonmyönnön kannalta. (Leppiniemi, & Kykkänen 2013, 18.)

Case-yritys on luokiteltu taulukon perusteella mikroyritykseksi.

Pien- ja mikroyrityksen liitetiedot

Pien- ja mikroyritysten tilinpäätökseen vaadittavat liitetiedot määritellään Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Liitetietona tulee esittää valinnaiset jaksotusperiaatteet ja menetelmät sekä arvostusperiaatteet ja menetelmät. Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista määritellään myös tarkemmin, milloin tietoja ei tarvitse antaa. Tomperin (2019, 171) mukaan pienyritykset useimmiten laativat tilinpäätöksen kirjanpitoasetuksen ja olettamassäännojen mukaan, joten jos näin on toimittu, niin liitetietoa ei tarvitse antaa. Eli esimerkiksi kun vuosittaiset poistot on tehty verotuksessa hyväksyttävien enimmäispoistojen mukaan (25 % kalustosta), ei liitetietoa tarvitse antaa. Jos tästä olisi poikettu, se tulisi ilmetä tilinpäätöksen liitetiedoista. (Tomperi 2019, 170-171.)

Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksen liitetiedoista tulee ilmetä yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat, annetut vakuudet eriteltynä (siton, että jos velkaa on esimerkiksi 40 000 euroa ja vakuuden reaaliarvo 100 000 euroa, niin ilmoitetaan arvoksi liitetiedoissa 40 000 euroa, eli enintään velan määränä). Jos kävisi niin, että vakuuden arvo olisi velkaa pienempi, niin ilmoitettaisiin pienempi arvo, eli vakuuden reaaliarvo. Myös mahdolliset ulkopuoliset vakuudet on hyvä tuoda liitetiedoissa ilmi, sillä tilinpäätöksessä halutaan antaa oikea ja riittävä kuva yrityksestä. (Tomperi 2019, 171.)

Liitetiedoista tulee ilmetä myös leasingvuokrasopimusten ja muiden pitkäaikaisten vuokrasopimusten vastuut. Toimitusjohtajasta, hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä ilmoitetaan heille myönnettyjen rahalainojen määrä, määrän mahdollinen lisäys tai vähennys ja korko yms. ehdot sekä vakuuksien ja vastuusitoumusten yhteismäärä ja sisältö. (Tomperi 2019, 171.)

Henkilöstön keskimääräisen lukumäärä tilikauden aikana ilmoitetaan tilinpäätöksen liitetiedoissa, osa-aikaisten tuntimäärät muutetaan vastaamaan kokoaikaisten tuntimääriä. Lisäksi tulee ilmoittaa olennaiset poikkeukselliset tuotto ja kuluerät, esimerkiksi toimialasta luopumisesta aiheutuneet erät. Tilikauden jälkeen tehdystä merkittävästä, yritystoimintaan vaikuttavasta investoinnista, joka ei ilmene tilinpäätöksestä tulee ilmoittaa liitetiedoissa. Sekä muista vastaavista tapahtumista, jotka vaikuttavat olennaisesti yrityksen toimintaan tulee ilmoittaa liitetiedoissa. (Tomperi 2019, 172.)

Liitetiedoista tulee myös selvitä, että pienyritys on laatinut tilinpäätöksen pien- ja mikroyritysten asetuksen mukaisesti. Syy siihen, että asia tulee selvitä myös liitetiedoista, on että halutessaan pienyritys voisi laatia tilinpäätöksen myös suuria yrityksiä koskevan säännöksen mukaan. (Tomperi 2019, 172.)

2.1 Tuloslaskelma

Tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ilmenee yrityksen tilikauden tuloksenmuodostuminen, eli kaikki yrityksen tuotot ja kulut. Kun yrityksen liikevaihdosta vähennetään kulut, saadaan yrityksen liikevoitto tai tappio (Tomperi 2019, 150). Tilikaudella tarkoitetaan ajanjaksoa, jolta yrityksen tulos muodostetaan ja tilikauden pituus on yleisimmin 12 kuukautta, eikä se voi olla 18 kuukautta pidempi. (Tomperi 2019, 13).

Valittavissa on kaksi tuloslaskelmakaavaa, joko kululaji- tai toimintokohtainen. Tuloslaskelmien kaavat löytyvät liitteestä 1. Kululajipohjaisessa tuloslaskelmassa kulut vähennetään tuotoista kirjanpitoasetuksessa säädetyssä kululajien mukaisessa järjestyksessä. Toimintakohtaisessa tuloslaskelmassa taas tuotoista vähennetään ensin toimintokohtaisen ryhmittelyn mukaisesti hankinnan ja valmistuksen kulut, seuraavaksi myynnin ja markkinoinnin kulut ja viimeiseksi liiketoiminnan muut kulut. Näistä kahdesta kaavasta kululajikohtainen tuloslaskelmakaava on yleisempi vaihtoehto, jota myös kohdeyhtiössä käytetään. (Niskanen & Niskanen 2004, 28.)

Liitteestä 1 voidaan huomata, että kululajikohtainen tuloslaskelma on huomattavasti yksityiskohtaisempi, joka on myös osasyynä sen yleisyyteen. Aiemmin kululajikohtainen tuloslaskelma oli myös ainut vaihtoehto. Toimintokohtainen kaavaa varten tarvitaan myös Lindbladin mukaan (2017, 54) kululajikohtaista kehittyneempiä sisäisiä laskentajärjestelmiä.

Jatkuvuuden periaatteen mukaisesti yrityksen tulisi käyttää valittua kaavaa vuodesta toiseen. Mikäli kaava halutaan vaihtaa, tulee päivittää myös vertailukauden kaava. Tuloslaskelmasta on myös tultava ilmi vertailukauden, eli edellisvuoden tuloslaskelman luvut (Niskanen & Niskanen 2004, 38). Kuten kaavasta voi huomata, kululajikohtaisessa tuloslaskelman kaavassa on rivejä, joita ei pienen yrityksen kirjanpidossa tarvita (esimerkiksi tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä), joten kyseiset rivit jätetään tuloslaskelmasta pois, jos niitä ei tarvita eikä jätetä niin sanotusti nollarivinä näkyviin (Tomperi 2019, 152).

2.2 Tase

Osana tilinpäätöstä on myös tase, josta selviää yrityksen investoinnit ja yritystoiminnan rahoitus. Tase jakautuu taseen vastaavaa ja vastattavaa puoliin. Vastaavaa puolelta nähdään yrityksen omaisuus ja vastattavaa puolelta yrityksen toiminnan rahoitus. (Niskanen & Niskanen 2004, 23;38.)

Pysyvät ja vaihtuvat omaisuuserät sijoitetaan taseen vastaavaa puolelle. Pysyvät vastaavat jaetaan tasekaavassa aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituksiin. Aineettomia hyödykkeitä voivat olla esimerkiksi tekijänoikeudet ja kustannusoikeudet. Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet ja ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Sijoituksilla tarkoitetaan osuuksilla ja saamisilla saman konsernin yrityksistä, osuuksia ja saamia omistusyhteisyrityksissä ja muita osakkeita ja osuuksia ja saamia. (Niskanen & Niskanen 2004, 40-43.)

Pysyvien vastaavien, esimerkiksi rakennusten ja koneiden, tilinpäätösarvostus pohjautuu tulevaisuuden tuotto-odotuksiin ja taloudelliseen käyttöaikaan. Keskeneräisistä hankinnoista ei voi tehdä poistoja. Kirjanpidon poistot kirjataan ainoastaan pysyvien vastaavien eristä, esimerkiksi koneista. Verovuoden poiston suuruus saa olla suurimmillaan 25 % menojäännöksestä. Pien- ja mikroyrityksen poisto-ohjeet tulevat kirjanpitolaista ja pien- ja mikroyrityksiä koskevasta asetuksesta, eli PMA:sta. (Lindblad 2017, 68-69, 87.)

Taseen vaihtuvat vastaavat jaetaan vaihto-omaisuuteen ja saamiin. Vaihto-omaisuudella tarkoitetaan kaikkia varastoja, jotka sisältävät luovutettavaksi tai kulutettavaksi aiotut hyödykkeet. Vaihto-omaisuus jaetaan taseessa kohtiin: aineet & tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet / tavarat, muu vaihto-omaisuus ja ennakkomaksut. (Niskanen & Niskanen 2004, 44.)

Vaihtuvien vastaavien saamiset voidaan jakaa pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin saamiin. Näihin kuuluu myyntisaamiset, eli yritys on myynyt tuotteita velaksi ja odottaa vielä asiakkailta suo-

rituksia. Lainasaamiset ovat lyhytaikaisia lainoja. Rahoitusarvopapereihin kuuluu sellaiset arvopaperit, joihin yritys on halunnut sijoittaa lyhytaikaisesti. Rahoihin ja pankkisaamisiin kuuluu tilillä olevat rahat käteisen rahan lisäksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 45-46.)

Vaihtuvia vastaavia, esimerkiksi myyntisaamisia ja rahoja ei ole tarkoitettu pysymään yrityksessä, vaan niiden on tarkoitus vaihtua ja tuoda liikevaihtoa yritykselle. (Lindblad 2017, 99.)

Taseen vastattavaa puoli näyttää yrityksen rahoituksen. Vastattavaa puoli jaetaan oma pääomaan ja vieraaseen pääomaan. Omalla pääomalla tarkoitetaan muun muassa yrityksen osakepääomaa ja tilikauden sekä edellisten tilikausien voittoa. Vieraasta pääomasta nähdään muun muassa yrityksen lainat rahoituslaitoksilta ja yrityksen ostovelat. Vieras pääoma on eritelty vielä lyhyt- ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Lyhytaikainen vieraspääoma erään- tyy vuoden sisällä tilinpäätöksestä ja vastaavasti pitkäaikainen yli vuoden kuluttua. (Lindblad 2017, 85-87; 114.)

3 Tilinpäätösanalyysin menetelmät

Kallunki (2014, 12) tiivistää, että tilinpäätöksen perusteella tehtävä tilinpäätösanalyysi tarkoittaa lyhykäisyydessään yrityksen taloudellisen tilan arviointia, jotta tilinpäätöksen pohjalta voidaan tehdä päätöksiä. Kallunki (2014, 12) toteaa, että tilinpäätösanalyysin tekemisen vahvuus on, että se mahdollistaa yritysten keskinäisen vertailtavuuden.

Yritykselle voidaan tehdä tilinpäätösanalyysi monella eri tavalla, riippuen mihin tarkoitukseen analyysia käytetään. Yritysanalyysilla analysoidaan koko yrityksen toimintaa, sisältäen myös yrityksen toimintaympäristön ja katsauksen yrityksen tulevaisuuden näkymiin. Perinteisellä tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan tunnuslukujen laskentaa ja niiden muutosten ja tasojen arviointia. Kassavirta-analyysillä voidaan täydentää perinteistä tilinpäätösanalyysia. Kassavirta-analyysissa tarkastellaan yrityksen rahavirtaa. Toimiala-analyysissa arvioidaan tietyn toimialan kehitystä ja toimintaedellytyksiä. (Salmi 2012, 124.)

Tilinpäätösanalyysillä yrityksestä poimitaan keskeiset asiat, mutta tilinpäätösanalyysin tekemiseen liittyy yhä useita ongelmia, vaikka analyyseja on historiatietojen mukaan tehty jo toistasataa vuotta. Ongelmakohtia löytyy muun muassa tilinpäätöksen oikaisuun liittyen, eli yksiselitteiset menetelmät puuttuvat yhä, tilinpäätösnormistot eroavat maiden välillä, tunnuslukuja tulkitaan ja käytetään eri tavoin ja eri toimialat vaativat erilaisia mittareita. (Salmi 2012, 132-133.)

Tilinpäätösanalyysiä tehdessä käytetään joko aikasarja- tai poikkileikkausanalyysia. Nimensä mukaisesti aikasarja-analyysissä verrataan saman yrityksen kehitystä eri vuosien välillä, eli miten esimerkiksi suhteellinen velkaantuneisuus tai liikevoittoprosentti ovat vuosien varrella

kehittyneet. Poikkileikkausanalyysissä taas vertaillaan eri yritysten saman ajanjakson tunnuslukuja keskenään, eli tehdään vertailua kilpailijayrityksiin. (Kallunki 2014, 82.)

Talouden suhdanteet vaikuttavat yrityksen kannattavuuteen, joten lukuja on hyvä vertailla pidemmältä ajanjaksolta realistisen kokonaiskuvan saamista varten. Yrityksen talouteen vaikuttaa voimakkaasti aina myös liiketoimintaympäristö, eikä ainoastaan yrityksen sisäiset strategiat ja valinnat. Jos halutaan ennustaa yhden yksittäisen yrityksen tulevaisuutta, aikasarja-analyysiä käytetään sen pohjana. (Kallunki 2014, 82.)

3.1 Toimialavertailu

Toimialavertailulla tai toimiala-analyysillä tarkoitetaan saman toimialan yritysten keskinäistä vertailua. Finnvera tuottaa asiakasyrityksistään yritystutkimuksen ohjeen mukaisesti oikaisuja ja laskettuja tunnuslukuja, jotka julkaistaan Työ ja elinkeinoministeriön ylläpitämässä toimialapalvelussa. (Niskanen & Niskanen 2004, 210.)

Työ- ja elinkeinoministeriön toimialapalvelussa julkaistaan Finnveran asiakasyrityksistä useiden tunnuslukujen yläkvartiili, mediaani ja alakvartiililukuja. Luvut saadaan järjestämällä toimialan yritykset tunnusluvun perusteella suuruusjärjestykseen, jolloin mediaani on kaikista yrityksistä keskimmäisen tunnusluku. Mediaaniluvun ala- ja yläpuolella on siis yhtä suuri joukko lukuja. Tunnusluvut järjestetään järjestykseen pienimmästä suurimpaan, joten tässä tulee huomioida, ettei kaikkien tunnuslukujen kohdalla mahdollisimman suuri tunnusluku ole hyvä asia. Esimerkiksi suhteellisen velkaantuneisuuden kohdalla isompi luku ei ole pientä lukua parempi. Kvartiililla tarkoitetaan neljännestä, joten alakvartiili on tunnuslukujen alin neljännes. Alakvartiililuku on alimman neljänneksen yläraja. Yläkvartiili on ylin neljännes, joten yläkvartiililuku on suurimman neljänneksen alaraja. Otannassa olevien yritysten määrä vaihtelee toimialoittain. (Salmi 2012, 263.)

4 Tilinpäätöksen oikaiseminen

Tilinpäätöksen oikaisemisella eli standardoinnilla haetaan vertailukelpoisuutta eri tilikausien ja yritysten välille (Salmi 2012, 144). Tilinpäätösanalyysin laatija ottaa oikaisuilla kantaa varsinaiseen tilinpäätökseen. Yritystutkimus RY (2017, 3) on tuottanut jo vuodesta 1974 lähtien tilinpäätösanalyysin laatimista varten opasta, johon on koottu analysointisuosituksia. Vuoden 2017 painoksessa on huomioitu vuonna 2016 muuttunut kirjanpitolainsäädäntö (Yritystutkimus 2017, 3).

4.1 Tuloslaskelman oikaisut

Tuloslaskelman oikaisulla tarkoitetaan sitä, että tuloslaskelmasta tehdään oikaisuilla vertailukelpoinen muiden yritysten ja yrityksen eri vuosien kesken (Yritystutkimus 2017). Niskanen & Niskanen (2004, 60) mukaan nykyisellään oikaisutarve on usein vähäinen, sillä vuonna 1997 suomalaisten yritysten tilinpäätösnormistoa muutettiin tiukemmaksi. Suomessa ennen vuotta 1997 käytössä ollut kirjanpitolaki ja väljempi normisto mahdollisti yrityksille sen, että tilinpäätösvoiton osuutta voitiin enemmän muokata muun muassa poistojen ja varausten avulla ja tuloslaskelman oikaisuille oli tällöin enemmän tarvetta (Niskanen & Niskanen 2004, 60).

Liitteessä 3 esitetään kululajikohtaisen tuloslaskelman oikaistun tuloslaskelman kaava. Oikaisussa tuloslaskelmassa esitetään muun muassa käyttökate, jota ei virallisessa tuloslaskelmassa näy omana rivinä. (Yritystutkimus 2017, 18.)

Esimerkiksi virallisen tuloslaskelman kohtaan liiketoiminnan muut tuotot kirjataan yrityksen kaikki muut tuotot, jotka eivät kuulu yrityksen liikevaihtoon. Tuloslaskelman oikaisussa liiketoiminnan muista tuotoista siirretään olennaiset yrityksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat tuotot oikaistun tuloslaskelman kohtaan satunnaiset tuotot. Olennaisesti yrityksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kulut siirretään oikaistun tuloslaskelman satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus 2017.)

Jos yrityksen omistajat eivät nosta yrityksestä palkkaa, niin oikaistuun tuloslaskelmaan joudutaan mahdollisesti tekemään palkkakorjaus. Tämä tehdään silloin, jos omistajan työpanos on ilmeinen, mutta hän ei ole nostanut itselleen tilikaudella palkkaa. Yritystutkimuksen (2017, 21) suositukset palkkakorjauksiksi ovat seuraavat:

Liikevaihto 12 kk	Palkkakorjaus / henkilö €
100 000 - 500 000	30 000
> 500 000	50 000

Tuloslaskelman kohtaan suunnitelman mukaiset poistot saattaa ilmetä oikaisun tarvetta, jos poistoajat ovat Kirjanpitolautakunnan suosituksia huomattavasti pidempiä tai jos tehtyjen poistojen suhde ei täsmää pysyvien vastaavien määrään tai laatuun. Jos oikaisutarve huomataan, niin suunnitelman mukaisten poistojen oikaisu tehdään elinkeinoverolain (EVL) maksimi-poistoja hyödyntäen. (Yritystutkimus 2017.)

Yritystutkimuksen (2017) oppaassa on eritelty tarkemmin tilinpäätöksen kaikki oikaisut yksityiskohtineen ja annettu ajantasaiset ohjeet oikaistun tuloslaskelman laatimiseen.

4.2 Taseen oikaisut

Yrityksen virallinen tase oikaistaan Yritystutkimuksen (2017, 28) periaatteiden mukaisesti, jotta yrityksestä annetaan oikea ja vertailukelpoinen kuva. Oikaistussa taseessa eriä on pääsääntöisesti yhdistelty ja oikaistuun taseeseen on lisätty rivi leasingvastuukanta, johon merkitään yrityksellä tulevana vuosina erääntyvien leasingmaksujen määrä (Niskanen & Niskanen 2004, 70).

Oikaistun taseen vastaavaa puolelle merkitään ainoastaan menoja, joista odotetaan tulevana vuosina tuottoa. Jos virallisen tuloslaskelman taseesta löytyy esimerkiksi liikearvo, joka todellisuudessa on 0, se korjataan taseesta pois ja vastattavaa puolelta omasta pääomasta pois. Oikaistun taseen vastaavaa puolelta löytyy leasingvastuukanta-erä, johon merkitään tulevana vuosina erääntyvät leasingmaksut, jotka löytyvät tilinpäätöksen liitetiedoista. Pääosin muut oikaistun taseen vastaavaa-puolen erät ovat virallisen taseen vastaavaa-puolen erien yhdistämistä. (Niskanen & Niskanen 2004, 75.)

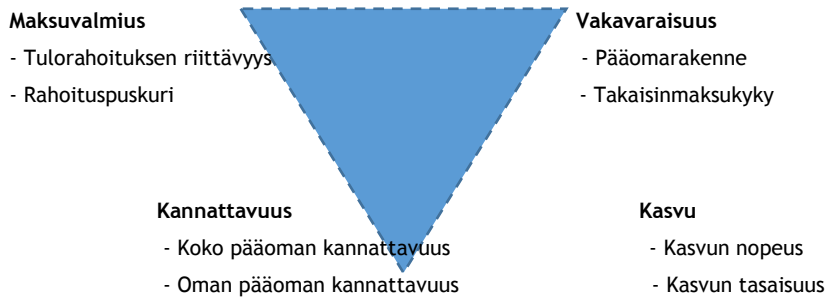
Oikaistun taseen vastattavaa puolelle tehtävät oikaisut näkyvät taseen loppusummassa, jos yrityksellä on leasingvastuista, jotka kasvattavat taseen loppusummaa. Muutoin oikaistuun vastattavaa-puolen taseeseen tehdään lähinnä siirtoja ja erien yhdistelyitä, jotka eivät pahemmin vaikuta yrityksen tunnuslukujen laskentaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 83.)

Yritystutkimuksen (2017) oppaassa on tarkat ohjeet oikaistun taseen laatimista varten.

5 Tunnusluvut

Tilinpäätöksestä lasketaan tunnuslukuja, joilla mitataan yrityksen taloudellista suorituskykyä. Tunnusluvut jaetaan pääsääntöisesti kolmeen ryhmään kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 110.)

Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus muodostavat niin sanotun yrityksen terveyskolmion, jossa jokainen osa-alue vaikuttaa toiseen. Jos kannattavuus on huonolla tolalla, se heikentää yrityksen maksuvalmiutta, eli valmiutta suoriutua tulevista laskuista ja veloista. Kun maksuvalmius on heikentynyt kannattavuuden heikentymisen vuoksi, se vaikuttaa myös yhtiön vakavaraisuuteen, eli oman pääoman määrään suhteessa vieraaseen pääomaan. (Alhola, Lauslahti 2006, 148.)

Yrityksen terveyskolmiossa kannattavuutta pidetään pitkän aikavälin lähtökohtana, jonka vuoksi sen kuvataan kannattelevan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Myös yrityksen kasvu on huomioitu, sillä se vaikuttaa erityisesti maksuvalmiuteen. (Alhola, Lauslahti 2006, 148.)

Tilinpäätöksestä laskettavat tunnusluvut ovat pääosin suhdelukumuotoisia, eli niissä suhteutetaan tilinpäätöksen yksi erä toiseen tilinpäätöserään. Kun tunnusluvut esitetään suhdelukumuotoisina, niin tunnuslukuja voidaan vertailla erikokoisten yritysten ja eri vuosien kesken. Jotta tunnusluvut olisivat luotettavia ja vertailukelpoisia, tulee myös tilinpäätösaineisto olla luotettavaa. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.)

Joillekin tunnusluvuille on annettu ohjearvot, mutta osa tunnusluvuista on toimialariippuvaisia, joten yleispäteviä ohjearvoja ei ole voitu tai kannattanut asettaa. Jotta voidaan määrittellä, onko laskettu tunnusluku hyvä vai huono, niin tulee suorittaa vertailua. Yleisimpiä vertailukohteita ovat yrityksen sisäisesti asetettu tavoite tunnusluvulle, vertailu aiempiin raportointijaksoihin ja niiden toteutuneisiin tunnuslukuihin, vertailla tunnuslukuja kilpaileviin yrityksiin tai yleisesti muihin saman toimialan yrityksiin ja asettamalla tunnusluvuille teoreettiset arvot, jotka pitää saavuttaa. (Seppänen 2011, 66.)

Tunnuslukuja voidaan vertailla hyödyntämällä joko aikasarja -tai poikkileikkausanalyysimenetelmiä. Aikasarjassa vertailua tehdään vertaamalla valitun yrityksen tunnuslukuja eri vuosien välillä. Poikkileikkausanalyysissä verrataan kilpailevien yritysten tunnuslukuja samalla ajanjaksolla. (Seppänen 2011, 66.)

5.1 Kannattavuus

Kannattavuuden käsitteellä tarkoitetaan lyhyesti tiivistettynä sitä, riittääkö yrityksen tulos, eli onko yrityksen liikevaihto suurempi kuin kulut. Tunnuslukuja tarkastellessa kannattavuuden tunnuslukuja tulee saavuttaa tietty, tunnusluvulle asetettu taso, jotta yritystä voidaan sanoa kannattavaksi. (Vilkkumaa 2011, 44.)

Yritys on voinut sisäisesti määrittää valitulle kannattavuuden tunnusluvulle arvon, joka tunnusluvun pitää olla, jotta lukua voidaan pitää hyvänä (Seppänen 2011, 66). Seppäsen mukaan tunnusluku voi myös perustua yleispäteviin ohjearvoihin. Hyvä kannattavuus huolehtii myös yrityksen maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvuista (Vilkkumaa 2011, 44).

Vilkkumaa (2011, 44) tiivistää, että yritystoiminnan tulee olla kannattavaa ja kannattavuuden kautta rakennetaan myös yrityksen tulevaisuutta.

Käyttökateprosentti

Kannattavuuden tunnusluvuista käyttökate ja käyttökateprosentti kiinnostaa erityisesti luotonmyöntäjiä, sillä se kertoo, miten yritys suoriutuu lainojen kuluista eli lyhennyseristä ja korkokuluista. Oikaistun tuloslaskelman käyttökate saadaan lisäämällä yrityksen liiketulokseen tuloslaskelman poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate siis kertoo, miltä yrityksen tulos näyttää, kun siitä on vähennetty tilikauden lyhytvaikutteiset kulut. Käyttökateprosentti saadaan jakamalla laskettu käyttökate yrityksen liikevaihdolla. Tunnusluku on vertailukelpoinen vain muiden saman alan yritysten kesken. (Salmi 2012, 148.)

Käyttökateprosentin kaava:

$$\frac{\text{käyttökate } \text{€}}{\text{liikevaihto } \text{€}} \times 100$$

Yritystutkimuksen (2017, 64) ohjeistuksen mukaan käyttökateprosentille ei ole ohjearvoja, mutta useimmiten käyttökateprosentit sijoittuvat alla olevaan vaihteluväliin. Käyttökateen määrään vaikuttaa myös se, omistaako yritys itse tuotantovälineet vai onko se vuokrannut ne. Jos yritys omistaa tuotantovälineet itse, se tekee poistoja, jotka lisätään käyttökateen laskettaessa liiketulokseen. Jos yritys on vuokrannut tuotantolaitteet, vuokratulot näkyvät liiketoiminnan muissa kuluissa ja näin ollen pienentävät käyttökateen määrää. (Yritystutkimus 2017, 64.)

Kauppa	2-10 %
Palvelut	5-15 %
Teollisuus	5-20 %

Liiketulosprosentti

Liiketulosprosentti kertoo, kuinka paljon yritys liiketoiminnallaan tekee voittoa suhteessa liikevaihtoon. Tämä tunnusluku on toimialasidonnainen, eli eri toimialojen liikevoittoprosentteja on hyödytöntä vertailla. Saman toimialan puitteissa liikevoittoprosentti kertoo yrityksen kannattavuudesta ja toiminnan tehokkuudesta. Liikevoittoprosenttia voidaan vertailla yrityksen aiempiin vuosiin tai muihin saman toimialan yritysten liikevoittoprosentteihin. (Vilkkumaa 2011, 47.)

Liiketulosprosentin laskukaava on:

$$\frac{\text{liikevoitto €}}{\text{liikevaihto €}} \times 100$$

Vilkkumaan (2011, 47) mukaan liiketulosprosentille ei voida esittää kiveen hakattua oikeaa liiketulosprosentin tasoa sen toimialasidonnaisuuden vuoksi, mutta yritystutkimus (2017, 65) antaa liiketulosprosentin ohjearvoiksi seuraavat:

hyvä	yli 10 %
tydyttävä	5-10 %
heikko	alle 5 %

Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti vaihtelee toimialoittain, joten tunnuslukua voidaan käyttää saman toimialan keskinäiseen vertailuun ja yrityksen kannattavuuden seuraamiseen. Nettotulosprosentille ei ole annettu ohjearvoja johtuen toimialojen eroista. Jos toimiala sitoo runsaasti pääomia, on nettotulosprosentti korkeampi kuin vähän pääomaa sitovilla aloilla. Tämä johtuu siitä, että nettotulosprosentin laskennassa huomioidaan liikevoitto ennen rahoituseriä. Rahoituserillä tarkoitetaan esimerkiksi korkokuluja tai tuloja yrityksen omistamista osakehuoneistoista. (Kallunki 2014, 93.)

Nettotulosprosentin laskukaava on:

$$\frac{\text{Liiketulos} + \text{Rahoitustuotot} - \text{Rahoituskulut} - \text{Verot (Nettotulos)}}{\text{Liikevaihto} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

Almatalentin (2020) tunnuslukuoppaan mukaan nettotulosprosenttia arvioitaessa tulee samalla myös katsoa oman pääoman tuottoprosenttia. Nettotulos on useimmiten omistajien

mielestä tyydyttävällä tasolla, jos oman pääoman tuotto prosentti ylittää 10%:n (Almatalent 2020).

Yritystutkimuksen (2017, 65) mukaan yritys itse määrittelee heille riittävän nettotulosprosentin. Tähän vaikuttaa yrityksen omat voitonjakotavoitteet ja halutaanko pääomarakennetta vahvistaa (Yritystutkimus 2017, 65).

Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentti kertoo, miten yritykseen sidotulla pääomalla saadaan tuotettua tulosta. Kaavassa huomioidaan kahden tilikauden oikaistun taseen loppusumma keskimäärin. (Yritystutkimus 2017, 67; 98.)

Kokonaispääoman tuotto prosenttin kaava on:

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}} \times 100$$

Tunnusluvun ohjearvot Yritystutkimuksen (2017, 98) mukaan ovat:

hyvä	yli 10 %
tyydyttävä	5-10 %
heikko	alle 5 %

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti on yksi yleisimmistä kannattavuuden tunnusluvuista (Salmi 2012, 179). Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan lainanantajien yritykseen sijoittamaa korollista vierasta pääomaa ja omistajien yritykseen sijoittamaa omaa pääomaa (Salmi 2012, 177). Sijoitetun pääoman tuotto prosentilla mitataan tälle pääomalle saatua tuottoa, eli suhteellista kannattavuutta (Yritystutkimus 2017, 68).

Sijoitetun pääoman tuottoaste saadaan laskettua suhteuttamalla yrityksen liikevoitto, eli tulos poistojen jälkeen, yritykseen sijoitetulla pääomalla (Alhola, Lauslahti 2006, 140). Kaavaan tarvittava sijoitettu pääoma voidaan laskea joko lisäämällä oikaistuun oma pääomaan korollinen vieras pääoma tai vähentämällä oikaistun taseen loppusummasta koroton vieras pääoma (Salmi 2012, 178). Yritykseen sijoitettu pääoma huomioidaan kahden tilikauden keskiarvosta (Salmi 2012, 178).

Kaava sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskemiseen on:

$$\frac{\text{Liiketulos} + \text{rahoitustuotot 12 kk}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Tunnuslukua voidaan käyttää muidenkin kuin saman toimialan yritysten vertailuun ja tämän vuoksi sijoitetun pääoman tuottoasteelle on olemassa ohjearvot (Salmi 2012, 179). Salmen (2012, 179) mukaan peukalosääntönä sijoitetun pääoman tuottoprosentille, eli SIPO- %:lle, voidaan antaa seuraavat ohjearvot:

Hyvä	$\geq 15 \%$
Tyydyttävä	5-14 %
Heikko	$< 5 \%$

Rahoitustulosprosentti

Yrityksen rahoitustulos muodostuu nettotuloksesta lisättynä poistoilla ja arvonalentumisilla. Rahoitustulosprosentin tulee olla enemmän kuin 0, jotta tulos on riittävä yrityksen lainan lyhennyksiin, mahdollisten investointien omarahoitusosuuksiin, voitonjakoon oma pääomalle ja tarvittaessa käyttöpääoman lisäykseen (Yritystutkimus 2017, 65). Jos luku painuu negatiiviseksi, niin se tarkoittaa, ettei lainojen lyhennyksiin tai voitonjakoon ole riittänyt tulorahoitusta (Almatalent 2020). Lukua vertailtaessa tulee Almatalentin (2020) mukaan huomioda, että rahoitustulokseen sisältyy myös muita kuin kassatapahtumia, eli muun muassa varaston muutokset. Luku ei siis suoraan aina kuvaa yhtiöön tulevaa kassavirtaa.

Rahoitustulosprosentin laskukaava yritystutkimuksen (2017, 65) oppaan mukaan on seuraava:

$$\frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Rahoitustulosprosentille ei ole annettu ohjearvoja. Luku on toimialakohtainen, mutta sopii hyvin toimialan sisällä yritysten keskinäiseen vertailuun. (Almatalent 2020).

5.2 Maksuvalmius

Vaikka vakavaraisuus on terveyskolmion mukaan kaiken perusta, niin tarvitaan muitakin osaluokkia, jotta yritys on menestyvä. Yrityksen maksuvalmiudesta käytetään myös sanaa likviditeetti. Yritys on maksuvalmis, jos yrityksellä on nopeasti likvidoitavia varoja tarpeeksi erääntyvien maksujen suorittamiseen. Jos yritys jostain syystä tarvitsee lisälainoitusta maksuvelvoitteista suoriutumiseen, päästään taas terveyskolmioon, jossa yrityksen vakavaraisuus lisääntyneen vieraan pääoman myötä heikentyy. (Alhola & Lauslahti 2006, 149.)

Maksuvalmiuden tarkasteluun on olemassa kaksi näkökulmaa, staattinen eli välitön maksuvalmius ja dynaaminen eli toiminnallinen maksuvalmius. Staattisella maksuvalmiudella tarkoitetaan sitä, miltä maksuvalmius näyttää tiettyä ajankohtana, joka tyypillisesti on tilinpäätöshetki. Staattisen maksuvalmiuden tarkastelun pohjana käytetään tilinpäätöksen tasetta. Dynaamisella maksuvalmiudella tarkoitetaan sitä, riittääkö yritykseen tuleva kassavirta siihen, että yritys saa tarvittavat maksut maksettua. Dynaamista maksuvalmiutta tarkastellaan taseesta, tuloslaskelmasta ja rahavirtalaskelmista. (Salmi 2012, 199.)

Quick ratio

Maksuvalmiuden mittareista Quick Ratio on välittömän maksuvalmiuden mittari, joka mittaa sitä, miten hyvin yritys selviytyy veloistaan nopeasti realisoitavalla omaisuudellaan (Alhola & Lauslahti 2006, 149). Quick Ratio on staattisen maksuvalmiuden mittari (Alhola & Lauslahti 2006, 149).

Salmen (2012, 201) mukaan Quick Ratio on suurpiirteinen tunnusluku, sillä esimerkiksi laskennassa huomioitavat epävarmat myyntisaamiset eivät ole todellisuudessa likviditeettiä. Toisaalta pitkäaikaisessa omaisuudessa saattaa olla esimerkiksi arvopapereita, jotka ovat useimmiten todellisuudessa nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta, mutta näitä ei huomioida laskennassa (Salmi 2012, 201). Salmen (2012, 201) mukaan onkin tärkeä tarkastella koko omaisuutta, jotta saadaan realistinen kuva nopeasti realisoitavasta omaisuudesta.

Quick Ration laskukaava on:

$$\text{Rahoitusomaisuus} (= \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}) \\ \text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakkomaksut}$$

Yrityksen saadessa Quick Ration arvoksi 1, se tarkoittaa, että yrityksen nopeasti rahaksi muutettava omaisuus kattaa kaikki lyhytaikaiset velat. Jos luku painuu alle yhden, se tarkoittaa, että lyhytaikaista velkaa on enemmän suhteessa likvidiin omaisuuteen. Jos luku on yli yhden, se tarkoittaa, että yrityksellä on enemmän likvidiä rahaksi muutettavaa omaisuutta taseessa kuin mitä lyhytaikaisia velkoja on. (Salmi 2012, 202.)

Quick Ratiolle määritellyt yleiset ohjeavot (Leppiniemi & Kykkänen 2013, 171):

hyvä	yli 1
0,5 - 1	tydyttävä
alle 0,5	heikko

Toinen yleinen maksuvalmiuden tunnusluku on Current Ratio, jossa rahoitusomaisuuden lisäksi huomioidaan yrityksen vaihto-omaisuus (yrityksen varastot yms.), mutta koska case-yrityksellä ei ole vaihto-omaisuutta, niin emme ota tunnuslukua tarkemmin tutkittavaksi teoriaosuudessa.

Maksuvalmiuden tulkinta ei ole yksiselitteistä vaan siinä tulee huomioida yrityskohtaiset tekijät. Esimerkiksi kasvavalle yhtiölle normaalitilanteessa voi negatiivinen käyttöpääoma (likvidit varat-likvidit velat) olla hyvä asia ostovelkojen ja toimittajien tukiessa kasvua niiden myöntäessä maksuaikaa, mutta taas kriisitilanteessa yritys voi joutua maksuvalmiuskriisiin tulovirran ehtyessä.

5.3 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuutta tutkiessa suhteutetaan yrityksen oma pääoma yrityksen koko pääomaan. Mitä vakavaraisempi yritys, eli mitä enemmän omaa pääomaa löytyy suhteessa koko pääomaan, sitä enemmän yritys pystyy tekemään itsenäisiä ratkaisuja. Esimerkiksi jos yrityksen vakavaraisuus olisi heikolla tasolla, niin lainanantajat asettavat tiukempia ehtoja lainalle kuin jos yritys on vakavarainen. (Vilkkumaa 2011, 50.)

Omavaraisuusaste

Yksi tyypillisimpiä vakavaraisuutta mittaavista tunnusluvuista on omavaraisuusaste. Omavaraisuusaste on staattinen tunnusluku, eli se lasketaan taseesta (Salmi 2012, 190). Omavaraisuusaste jaetaan jakamalla taseen oikaistu oma pääoma euroissa taseen loppusummalla ja tämä kerrotaan sadalla. Tunnuslukua voidaan käyttää eri toimialojen vertailuun, sillä se ei ole toimialasta riippuvainen. (Vilkkumaa 2011, 50).

$$\frac{\text{Taseen osoittama oma pääoma €}}{\text{Taseen loppusumma €} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Yritystutkimus (2017, 70) antaa omavaraisuusasteelle seuraavat ohjearvot:

hyvä	yli 40 %
tydyttävä	20-40 %
heikko	alle 20 %

Suhteellinen velkaantuneisuus

Toinen yleinen vakavaraisuuden tunnusluku on suhteellinen velkaantuneisuus. Se kertoo yrityksen vieraan pääoman suhteessa liikevaihtoon, eli kertoo minkä verran liikevaihdosta meni velkojen maksuun. Lyhykäisyydessään, mitä enemmän taseessa on velkoja suhteessa liikevaihtoon niin sitä korkeampi on tunnusluvun prosentti ja sitä heikompi on tunnusluku vertailussa muihin. Tunnusluku vaihtelee toimialoittain, joten se sopii saman toimialan keskinäiseen vertailuun. Tämä tunnusluku voidaan laskea myös oikaisemattomasta tilinpäätöksestä. (Yritystutkimus 2017, 70.)

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on dynaaminen tunnusluku, eli siinä suhteutetaan velkojen määrä liikevaihtoon. (Salmi 2012, 190).

$$\frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto 12 kk}} \times 100$$

Vilkkumaa (2011, 51) antaa suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvoiksi:

hyvä	alle 40 %
tydyttävä	40 - 80 %
heikko	yli 80 %

Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisaste eli net Gearing kertoo yrityksen nettovelkojen ja oman pääoman suhteen (Kallunki 2014, 118). Korollinen nettovelka on velkaa, jota yritys ei pystyisi maksamaan takaisin välittömästi, vaikka niin haluaisi (Salmi 2012, 189). Salmen mukaan vertaamalla korollista nettovelkaa oma pääomaan saadaan omavaraisuusastetta tarkempi tunnusluku.

Nettovelkaantumisasteen laskukaavan korolliseen vieraaseen pääomaan huomioidaan taseen pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoita sekä korolliset lyhytaikaiset velat ja muut sisäiset korolliset velat. Nämä kolme yhdessä muodostavat korollisen vieras pääoman (Yritystutkimus 2017, 71).

$$\frac{\text{Korollinen nettovelka} = \text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Hyvän tunnusluvun arvo on alle 1 tai prosenteiksi muutettuna alle 100 % (Yritystutkimus 2017, 71). Salmen (2012, 189) mukaan ylärajana pidetään edellä mainittua arvoa, sillä se perustuu hyvään taloudenpitoon, jolloin luotonantaja ei ole ottanut yrityksen toiminnasta suurempaa

riskiä kuin omistaja. Negatiivinen arvo tarkoittaa, että yritys on nettovelaton (Kallunki 2014, 119).

Aiemmin esiteltyt kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut tiivistävät siis tilinpäätöksen tietoja yhteen lukuun. Tunnuslukuanalyysin tarkoitus on tehdä johtopäätöksiä näiden tunnuslukujen perusteella.

Muita tunnuslukuja

Liikevaihto/henkilöstö keskimäärin -tunnusluku kertoo lyhykäisyydessään siitä, minkä verran liikevaihtoa työntekijää kohti on saatu tilikaudella tehtyä. Luku kertoo yrityksen henkilöstöhokkuudesta ja siten kannattavuudesta (Vilkkumaa 2011, 260). Tämä tunnusluku sopii saman toimialan yritysten keskinäiseen vertailuun. Tunnuslukua vertaillessa on hyvä huomioida, että vasta 2016 alkaen on edellytetty pien- ja mikroyrityksiltä tilinpäätöksen liitetietoihin tieto henkilöstön keskimääräisestä lukumäärästä tilikauden aikana (Tomperi 2019, 171). Jos yrityksessä on osa-aikaisia työntekijöitä, näiden työtunnit muutetaan uusien asetusten mukaisesti kokoaikaista vastaavaksi (Tomperi 2019, 170).

Henkilöstön tehokkuutta voidaan mitata myös suhteuttamalla liikevoitto, myyntikate, käyttökate tai tulos henkilöstön keskimääräiseen määrään. Yritykselle tärkeintä on, että se valitsee strategisesti tärkeimmät tunnusluvut tai tehokkuusmittarit seurattavaksi, eikä liian isoa liitaa erilaisia mittareita. (Vilkkumaa 2011, 261.)

6 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoisella tilinpäätöksellä tarkoitetaan tilinpäätöserien analysointia siten, että suhteutetaan oikaistun tilinpäätöksen erät liikevaihtoon ja oikaistun taseen erät taseen loppusummaan. Näin suhteuttamalla eri eriä saadaan selville, miten esimerkiksi henkilöstökulut ovat kehittyneet suhteessa liikevaihtoon. (Niskanen & Niskanen 2004, 87.)

Prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset antavat tilinpäätöksen analysoijalle tietoa yrityksen tuloslaskelman ja taseen kehittymisestä vuodesta toiseen. Tämän pohjalta analysoidaan muutosten syitä ja seurauksia. Jotta prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla voidaan tehdä kattavaa analyysiä, tarvitaan tarkempaa tietoa lukujen taustoista. Suurten yritysten ollessa prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen tutkimuksen kohteena, tietoa saadaan esimerkiksi vuosikertomuksista. (Niskanen & Niskanen 2004, 90.)

Opinnäytetyön kohteena oleva yritys on mikroyritys, joten puuttuvien tietojen saamiseksi käytetään tilinpäätöksen liitetietojen lisäksi omistajien teemahaastattelua.

Trendianalyysissa suhteutetaan tilinpäätöseriä tiettyyn lähtövuoden arvoon. Esimerkiksi vuosia 2016-2018 verrataan vuoden 2015 tilinpäätöksen arvoihin ja näiden pohjalta analysoidaan yrityksen kehitystä. Trendianalyysissa vertailun varhaisimman vuoden prosentuaaliseksi arvoksi asetetaan 100 %, johon verrataan myöhempiä vuosia. Esimerkiksi tarkastellaan, miten liikevaihto tai käyttökate on prosentuaalisesti muuttunut vuosien varrella. (Niskanen & Niskanen 2004, 87, 96-97.)

7 Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi

Case-yritys on viherrakennusalan toimiva pk-yritys, joka on aloittanut toimintansa vuonna 2010. Yritys tekee viherrakennusalan urakoita yksityisille kotitalouksille ja yrityksille. Yrityksessä on kaksi omistajaa yhtä suurin omistusosuuksien. Toiminta painottuu pääkaupunkiseudulle. (Finder 2020.)

Case-yritys tarjoaa yksityisille ja yritykselle erilaisia viherrakennusalan maanrakennustöitä, kiviasennuksia ja muuta piharakentamista vihertöineen ja terasseineen.

Viherrakennusalan on Teollisuusliiton kanssa sovittu viher- ja ympäristörakentamisan työehtosopimus, jota myös case-yrityksessä noudatetaan (Teollisuusliitto 2020). Viherrakennusalan voidaan valmistua ammattioppilaitoksista tai oppisopimuksella. Case-yritys on perehdyttänyt kaikki työntekijät itse ja työllistää heidät suoraan yritykseen.

Yrityksen omistajan haastattelun perusteella yrityksen tulevaisuuden tavoitteena on kasvattaa liikevaihtoa tai vakiinnuttaa liikevaihto ja laajentaa ammattitaitoisia yhteistyöverkostoja, jotta yritys voi tarjota monipuolisemmin erilaisia urakoita.

Case-yrityksessä kirjanpito ja palkanlaskenta on ulkoistettu tilitoimistolle. Omistajat eivät ole perehtyneet yrityksen tunnuslukuihin tarkemmin, minkä vuoksi tässä opinnäytetyössä perehdytään yrityksen taloudelliseen tilaan. Omistajat ovat käyttäneet tärkeimpinä mittareina liikevaihdon kehitystä edellisvuoteen ja sitä, että tulos on voitollinen.

Kirjanpidollisesti viherrakennusalan ja rakennusalan toimialan erityispiirteisiin kuuluu käännetty arvonlisävero, eli tiettyjen edellytysten täytyessä aliurakoitsija veloittaa ostajaa rakentamispalvelusta ilman arvonlisäveroa (Rakennusteollisuus 2020a). Tilinpäätöksen tuloslaskelmasta löytyy myyntituotoissa tätä varten oma rivinsä ”myynti rakentamispalvelut käännetty alv”.

Verotuksessa kotitalous voi hakea tehdystä viherrakennustyöstä kotitalousvähennystä. Kotitalousvähennyksen maksimimäärä vuonna 2020 on 2250 euroa, jonka saa, kun yritykselle työn

osuudesta maksettu laskun loppusumma on 5875 euroa (Vero 2020). Case-yritys erittelee las-
kuun työn ja materiaalien osuuden ja viherrakennusosalalla työn osuus on noin 2/3 urakkalaskun
loppusummasta.

Case-yrityksen tilinpäätöksen oikaiseminen

Case-yrityksen virallisen tilinpäätöksen tuloslaskelmassa ei ollut paljon oikaistavaa, ainoas-
taan erien yhdistelyä oikaistun tuloslaskelman kaavaa varten. Liiketoiminnan muissa tuotoissa
ei ollut huomattavia vertailukelpoisuutta heikentäviä eroja yhtenäkkään vuonna, joten muita
tuottoja ei tarvinnut oikaista satunnaisiin tuottoihin tästä erästä.

Yrityksellä ei ole varastoja, joten oikaistun tuloslaskelman erään aine- ja tarvikekäyttö ei tar-
vinnut huomioida varastoja, vaan virallisen tuloslaskelman aine- ja tavaraostot siirrettiin sii-
hen sellaisenaan.

Ulkopuoliset palvelut siirrettiin virallisesta tuloslaskelmasta sellaisenaan oikaistuun tuloslas-
kelman kaavaan. Henkilöstökuluissa ei ollut oikaistavaa, joten virallisen tuloslaskelman henki-
löstökulut on sellaisenaan siirretty oikaistuun tuloslaskelmaan. Laskennallista palkkakorjausta
ei ollut tarvetta tehdä, sillä omistajat ovat nostaneet palkkaa Yritystutkimuksen vähimmäis-
suositusten mukaisesti, joten omistajien panos on huomioitu tuloksessa realistisella tavalla.

Liiketoiminnan muissa kuluissa ei ole tuloksen kannalta merkittäviä eriä, joten liiketoiminnan
muut kulut voidaan siirtää oikaistun tuloslaskelman kaavaan sellaisenaan. Case-yrityksen tilin-
päätöksen liitetietojen mukaan yrityksen poistot on tehty EVL:n enimmäispoistoprosenttien
mukaisesti, joten poistot voidaan viedä oikaistuun tuloslaskelman kaavaan sellaisenaan.

Muut korko- ja rahoituskulut voidaan siirtää sellaisenaan virallisesta tuloslaskelmasta oikais-
tun tuloslaskelman kaavaan, sillä ei ollut oikaistavia kurssivoittoja tai arvon muutoksia. Kor-
kokulut ja muut rahoituskulut siirretään sellaisenaan oikaistuun tuloslaskelmaan.

Välittömiin veroihin siirretään case-yrityksen virallisesta tuloslaskelmasta tuloverot oikaistuna
aikaisempien tilikausien veronpalautuksilla tai maksetuilla lisäveroilla. Aikaisempien tilikau-
sien veronpalautukset tai maksetut lisäverot oikaistu kohtaan satunnaiset tuotot tai kulut. Oi-
kaistavaa veronpalautuksista oli hyvin vähän, joten käytännön vaikutusta ei tunnuslukulaskel-
miin juurikaan ole.

Case-yrityksen oikaistu tase oli myös pääosin virallisen tilinpäätöksen taseen erien yhdistelyä
ja siirtelyä oikaistun taseen oikeille riveille. Case-yrityksellä ei ole leasingvastuita, joten lea-
singvastuu-kanta ei aiheuttanut muutoksia oikaistussa taseessa. Oikaistun taseen pysyviin vas-
taaviin kohtaan koneet ja kalusto vietiin suoraan virallisesta taseesta koneet ja kalusto. Muita
pysyviä vastaavia case-yrityksessä ei ole.

Oikaistun taseen vaihtuviin vastaaviin vietiin myyntisaamiset suoraan virallisesta taseesta. Oikaistun taseen muut saamiset kohtaan vietiin virallisen taseen siirtosaamiset sellaisenaan. Rahat ja rahoitusarvopaperit erään vietiin virallisen taseen rahat ja pankkisaamiset. Muita vastaavaa-puolen eriä case-yrityksellä ei ollut.

Vastattavaa puolen oma pääomaan vietiin virallisen taseen osakepääoma sellaisenaan. Kertyneisiin voittovaroihin virallisen taseen erä edellisten tilikausien voitto (tappio) sellaisenaan. Tilikauden tuloserään vietiin virallisen taseen tilikauden voitto (tappio) sellaisenaan. Muuta omaa pääomaa case-yrityksellä ei ollut.

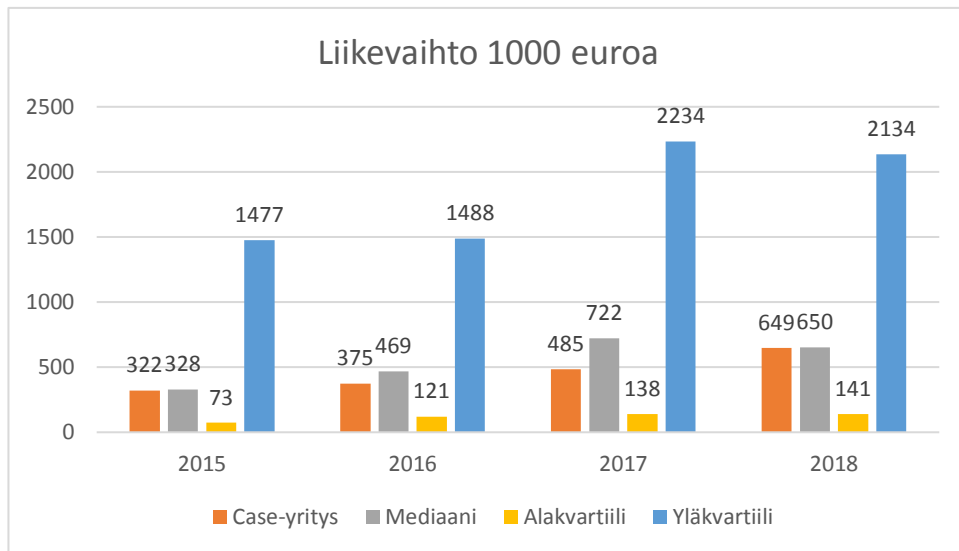
Virallisen taseen laskennalliset verovelat vietiin oikaistun taseen laskennalliset verovelat kohtaan sellaisenaan. Virallisessa taseessa laskennallinen verovelka oli merkitty lyhytaikaisiin velkoihin, josta se siirretään oikaistun taseen omalle rivilleen laskennalliset verovelat.

Oikaistun taseen kohtaan pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta vietiin virallisen tuloslaskelman erä pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta sellaisenaan. Korollisiin lyhytaikaisiin velkoihin vietiin virallisen taseen erä lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta sellaisenaan. Oikaistun taseen ostovelkoihin vietiin virallisen taseen ostovelat sellaisenaan. Muut korottomat lyhytaikaiset velat -erään yhdisteltiin virallisen taseen kohdat muut velat ja siirtovelat.

7.1 Tunnusluvut ja toimialavertailu

Finnveran asiakasyrityksistään koostamista tunnusluvuista ja Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä toimialapalvelusta on saatu vuosilta 2015-2018 case-yrityksen toimialaluokituksen 81300 Maisemanhoitopalvelut (Finder 2020) tunnuslukuja. Tunnuslukujen otannassa on vuonna 2015 ollut 41 yritystä, 2016 yhteensä 36 yritystä, 2017 yhteensä 32 yritystä ja vuodelta 2018 otanta on ollut 24 yritystä. Finnveralta saatujen vertailuyritysten määrä on vuosien mittaan laskenut, joka viittaa siihen, että Finnveran rahoittamien yritysten määrä on vähentynyt nousukaudella.

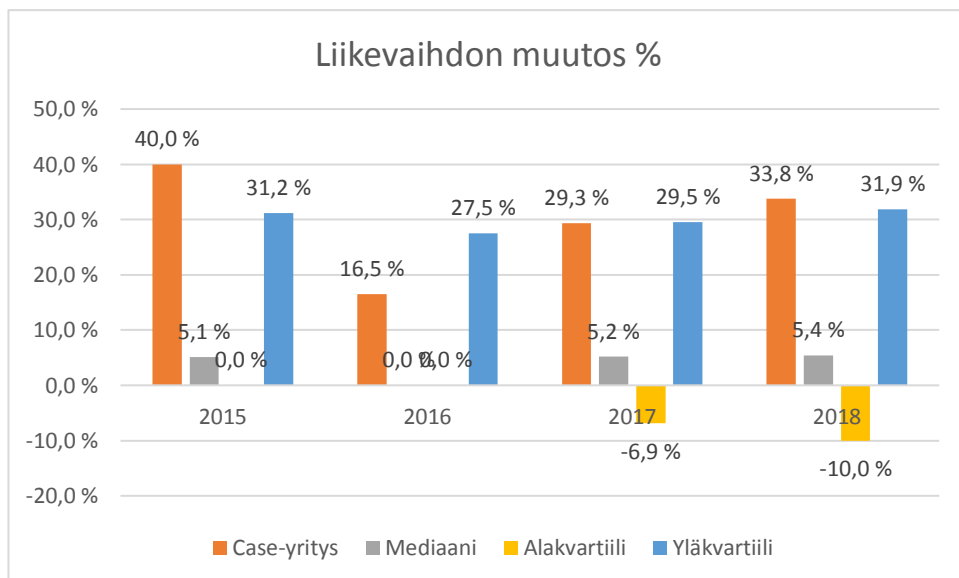
Liikevaihto 1000 euroa

Kuvio 1: Liikevaihto

Ensimmäisestä vertailusta voidaan huomata, että case-yrityksen liikevaihto on viimeisimpänä vertailuvuonna 2018 sijoittunut mediaanin tuntumaan. Liikevaihdoltaan suurempia ja pienempiä yrityksiä on siis vertailuyrityksistä vuonna 2018 ollut lähes yhtä monta kumpaistakin. Vuosina 2015-2017 yritys on sijoittunut toimialan pienempään puolikkaaseen liikevaihdoltaan.

Liikevaihdon muutosprosentti

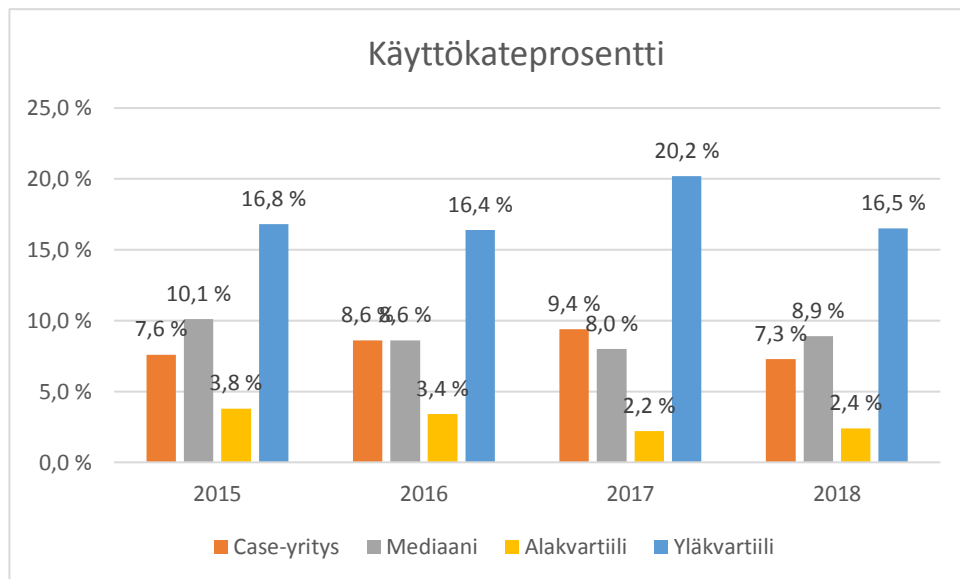

Kuvio 2: Liikevaihdon muutosprosentti

Case-yrityksen liikevaihto on vuodesta 2015 lähtien kasvanut edellisvuoteen verrattuna ja on ollut erittäin nopeaa suhteessa toimialan mediaaniin. Kasvua on joka vuosi ollut selvästi mediaania enemmän. Vuosina 2015 ja 2018 yritys on sijoittunut liikevaihdon kasvussa ylämpään kvartiiliin, eli selvästi parhaimpaan neljännekseen otannassa olevista yrityksistä.

Kannattavuuden tunnusluvut ja toimialavertailu

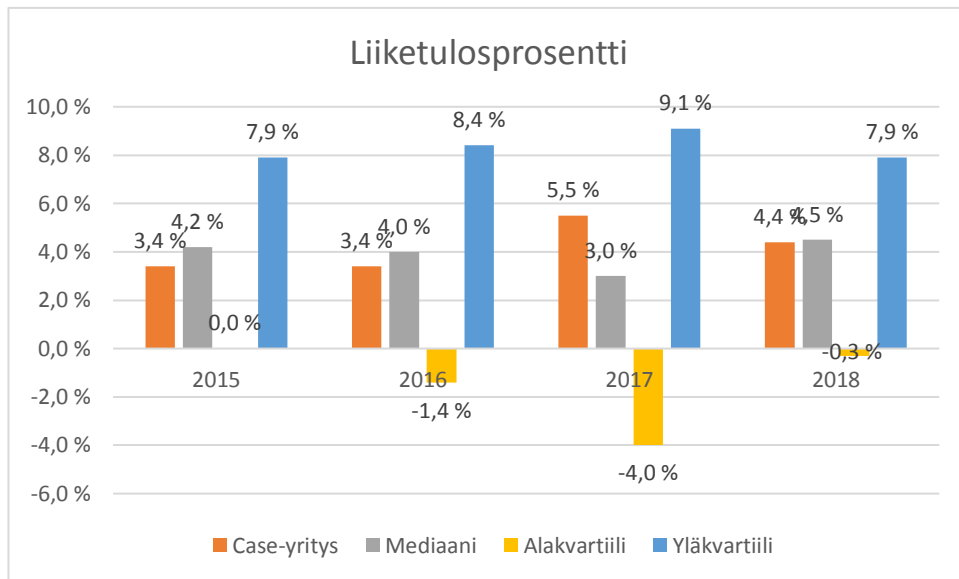
Käyttökateprosentti

Kuvio 3: Käyttökateprosentti

Case-yritys on palveluyritys, joten yritystutkimuksen mukaan käyttökateprosentti sijoittuu palveluyrityksissä pääosin 5-15 % väliin (Yritystutkimus 2017, 64). Case-yrityksen käyttökateprosentti on sijoittunut joka vuosi 5-15 % väliin. Case-yrityksen käyttökateprosentti on vuonna 2015 ja 2018 jäänyt toimialan mediaanista, mutta sijoittunut kuitenkin yli huonoimman alakvartiiliin. Vuonna 2016 case-yrityksen käyttökateprosentti on sijoittunut mediaaniin ja vuonna 2017 käyttökateprosentti on ollut mediaania parempi. Neljän vuoden toimialan medianin käyttökateprosentin keskiarvo on ollut 8,9 % kun case-yrityksen käyttökateprosentin keskiarvo on neljältä vuodelta ollut 8,3 %. Case-yrityksen käyttökate on tyydyttävällä tasolla suhteessa toimialaan.

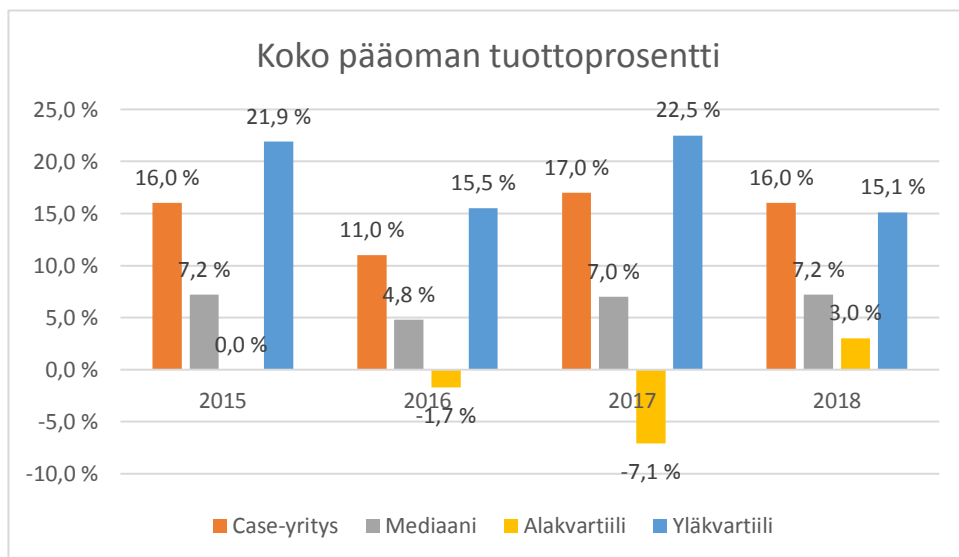
Liiketulosprosentti

Kuvio 4: Liiketulosprosentti

Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan heikon liiketulosprosentin arvo on alle 5 %, johon case-yritys on pääosin sijoittunut. Vuonna 2017 case-yrityksen liiketulosprosentti nousi tyydyttävälle tasolle 5,5 %, mutta vajosi taas vuonna 2018 4,4 %:iin. Vilkkumaan (2011, 47) mukaan liiketulosprosentin vertailussa tulisi ensisijaisesti käyttää toimialakohtaisia lukuja. Case-yritys on vuotta 2017 lukuun ottamatta sijoittunut mediaanin alapuolelle, mutta viimeisimpänä vertailuvuonna vain niukasti alle mediaaniluvun. Tulosta vuosilta 2017 ja 2018 voidaan pitää toimialaan nähden tyydyttävänä.

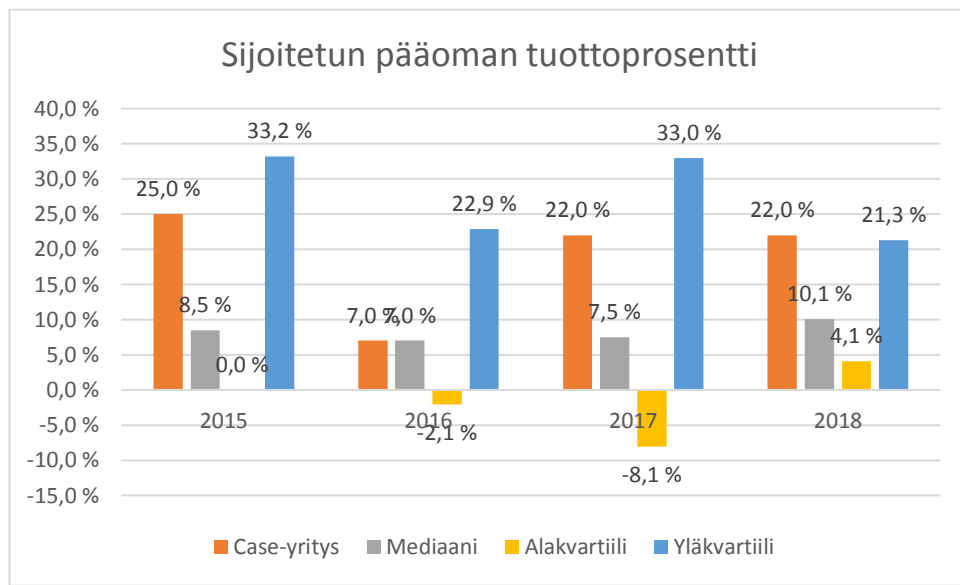
Koko pääoman tuottoprosentti

Kuvio 5: Koko pääoman tuottoprosentti

Case-yritys on sijoittunut kokonaispääoman tuottoprosentin vertailussa yli toimialan mediaanin jokaisena vertailuvuotena. Yritystutkimuksen antamien ohjearvojen mukaan hyvä kokonaispääoman tuottoprosentti on yli 10 %, johon yritys on vuosittain sijoittunut. Viimeisimpänä tilinpäätösvuonna 2018 case-yritys on sijoittunut vertailun parhaaseen neljännekseen.

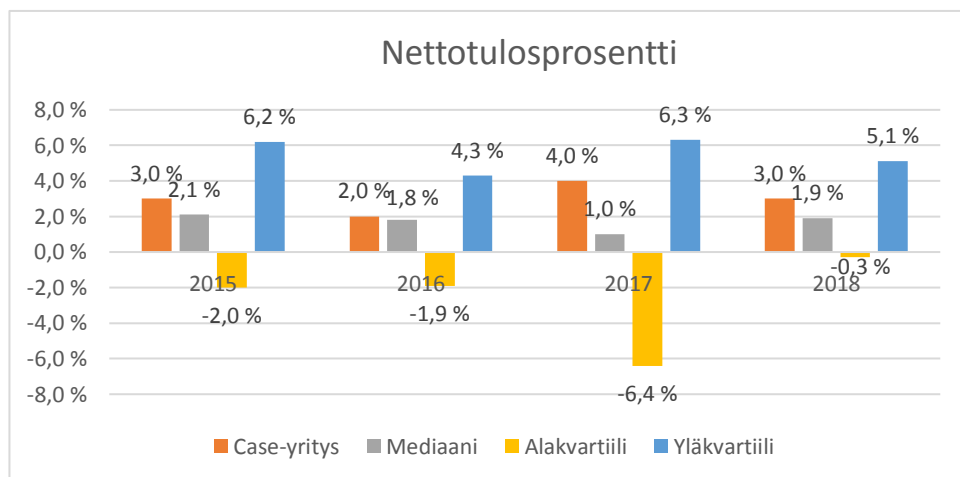
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Kuvio 6: Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Case-yrityksen sijoitetun pääoman tuottoprosentti sijoittuu Salmen (2012, 179) antaman peukalosäännön puitteissa hyvälle tasolle. Hyvä taso on yli 15 % sijoitetun pääoman tuottoprosentti. Toimialan mediaanin yritys on saavuttanut jokaisena vuotena ja vuonna 2018 päässyt parhaaseen neljännekseen sijoitetun pääoman tuottoprosentissa.

Nettotulosprosentti

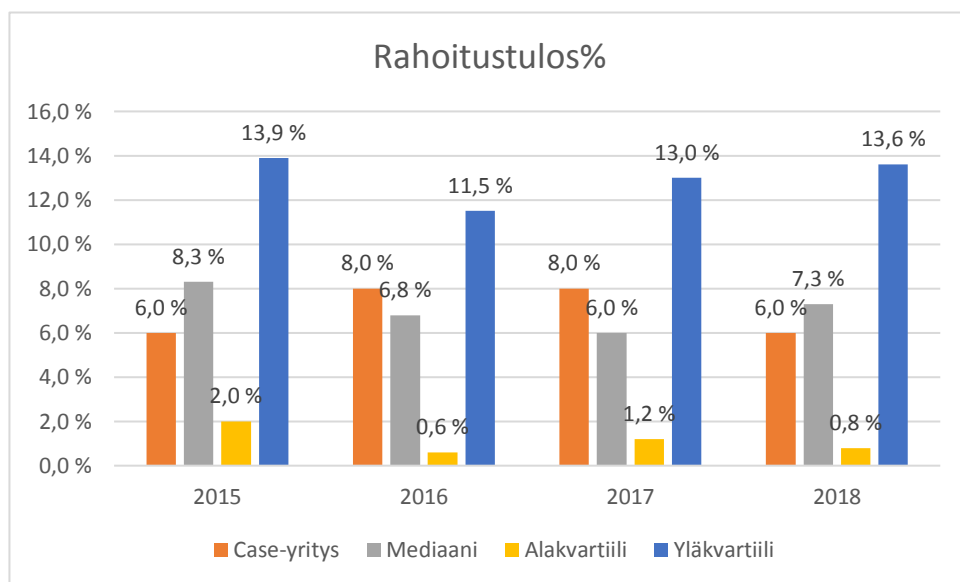

Kuvio 7: Nettotulosprosentti

Case-yrityksen nettotulosprosentti sijoittuu toimialavertailussa joka vuonna mediaanin paremmalle puolelle. Nettotulosprosentille ei ole määritelty yleispäteviä arvoja, joten vertailu samaan toimialaan antaa jonkinlaista osviittaa siitä, millaiseen nettotulosprosenttiin kilpailijayritykset yltävät.

Toimialavertailuun ei saatu tietoja oman pääoman tuotto prosentista vertailuyrityksistä, mutta case-yrityksen kohdalla se on ollut vuonna 2018 34,3 % ja vuonna 2017 46,7 %. Yritykseen ei ole sidottu suuria määriä omaa pääomaa, joten oman pääoman tuotto prosentti nousee näin korkeaksi.

Rahoitustulosprosentti

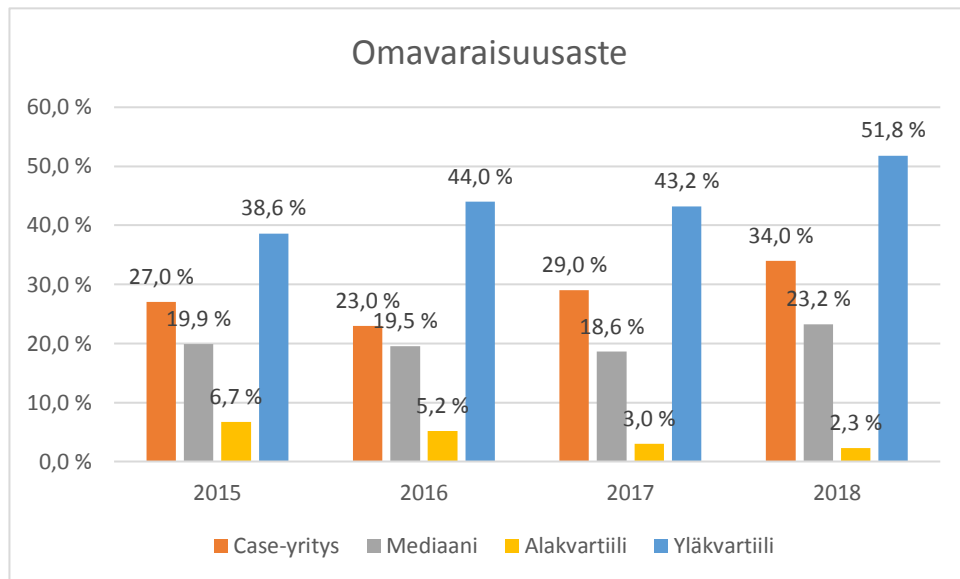
Kuvio 8: Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulosprosentille ei ole annettu ohjearvoja, joten toimialavertailu antaa osviittaa case-yrityksen rahoitustulosprosentista suhteessa toimialaan.

Case-yrityksen rahoitustulosprosentti on vuosina 2016 ja 2017 yltänyt mediaanin paremmalle puoliskolle ja 2015 ja 2018 jäänyt mediaanista. Toimiala ei pääosin sido varastoja, eikä näin ollen varaston muutos vaikuta suurimman osan toimialan yrityksistä rahoitustulosprosenttiin. Näin on myös case-yrityksen kohdalla. Case-yritys on ollut rahoitustulosprosentti-verailussa yli mediaanin vuosina 2016 ja 2017, mutta viimeisimpänä vertailuvuonna rahoitustulosprosentti on jäänyt mediaanista ollen kuitenkin positiivisen puolella ja yli alimman kvartiilin. Rahoitustulosprosenttia voidaan pitää tyydyttävällä tasolla toimialaan nähden.

Vakavaraisuuden tunnusluvut ja toimialavertailu

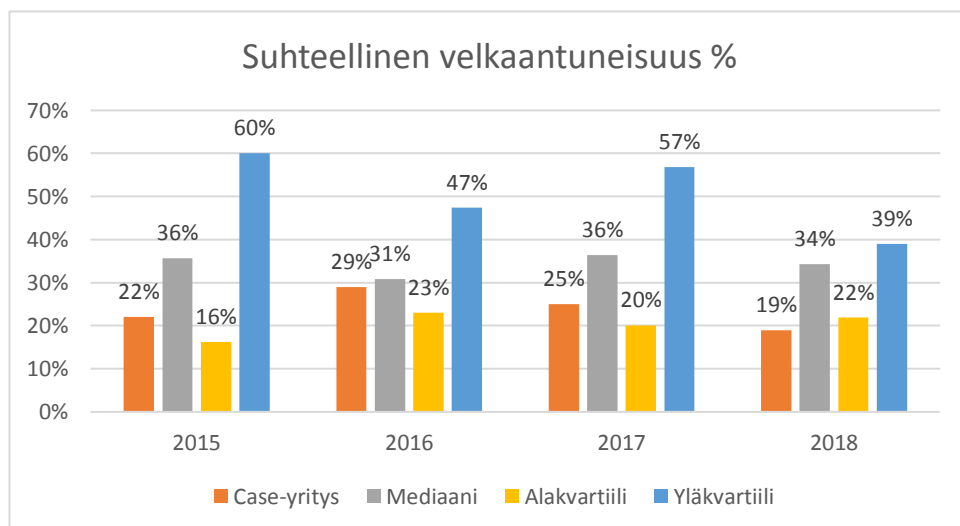
Omavaraisuusaste

Kuvio 9: Omavaraisuusaste

Case-yrityksen omavaraisuusaste on kaikkina vertailuvuosina 2015-2018 ollut yli toimialan mediaanin, muttei ole tavoittanut yläkvartiilia. Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan hyvä omavaraisuusaste olisi yli 40 % ja tyydyttävä taso on 20-40 %. Case-yritys on sijoittunut tyydyttävälle tasolle, mutta ilahduttavinta huomata, että omavaraisuusaste on parantunut vuodesta 2016 lähtien ollen viimeisimmän tilinpäätöksen mukaan vuonna 2018 jo 34 %. Suunta on siis oikea, vaikka paras yläkvartiili onkin vielä kaukana.

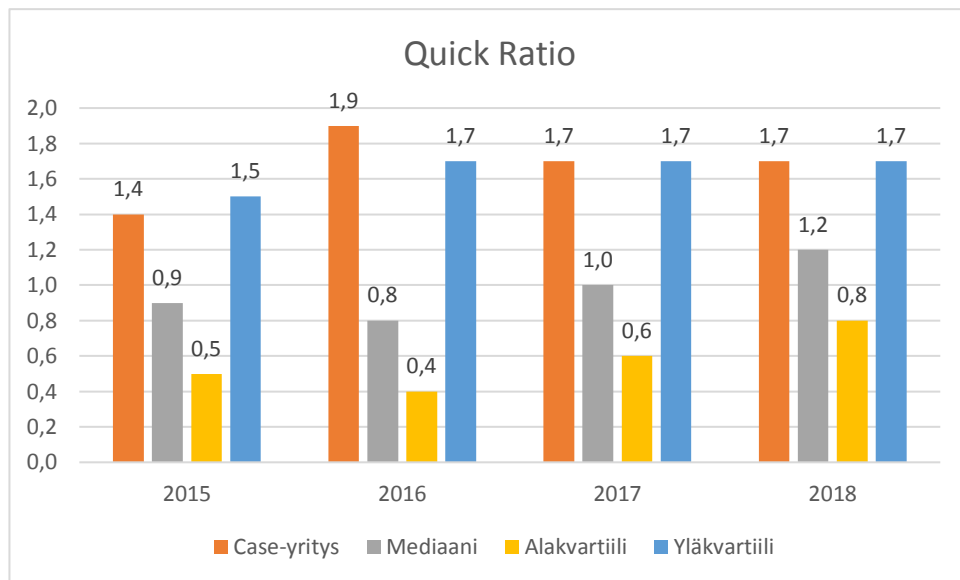
Suhteellinen velkaantuneisuus

Kuvio 10: Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisen velkaantuneisuusprosentin kohdalla suurempi luku ei ole parempi luku. Case-yritys on sijoittunut suhteellisessa velkaantuneisuudessa alle mediaaniluvun vuosina 2015-2017. Ohjearvoissa alle 40 % velkaantuneisuusprosentti on hyvä, joten case-yritys on sijoittunut tähän ohjearvoon joka vuosi. Myös toimialan mediaaniluku on joka vertailuvuonna ollut hyvällä tasolla, joten toimiala keskimäärinkään ei ole kovin velkaantunut.

Maksuvalmiuden tunnusluvut ja toimialavertailu

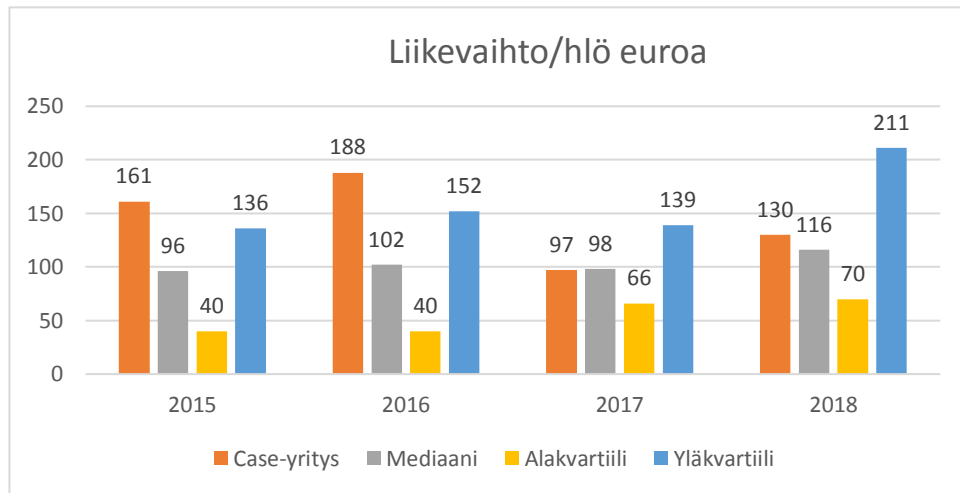

Kuvio 11: Quick Ratio

Yritystutkimus on antanut hyväksi Quick Ration arvoksi 1, johon case-yritys on joka vuosi yltänyt. Vertailussa alan mediaaniin on case-yrityksen maksuvalmiuden mittari ollut jokaisena vuotena yli mediaanin ja 2016-2018 yltänyt parhaaseen kvartaaliin. Case-yritys siis suoriutuu lyhytaikaisista veloista rahoitusomaisuudellaan.

Muita tunnuslukuja

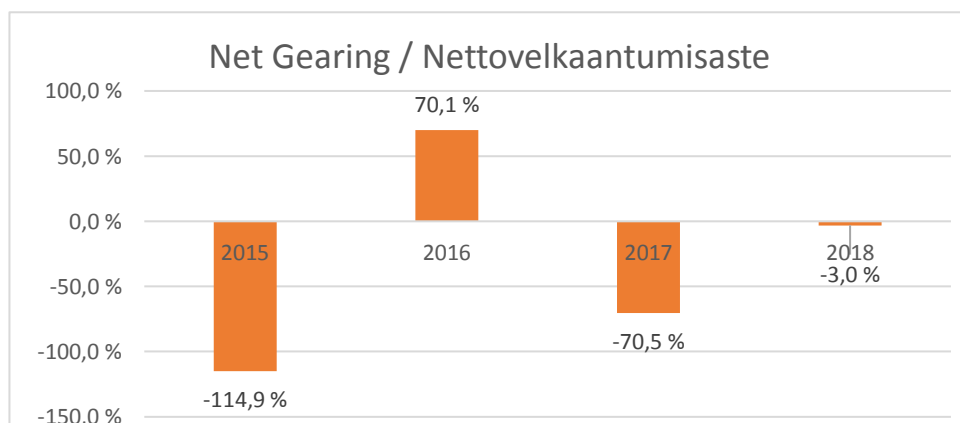
Liikevaihto/henkilö euroa

Kuvio 12: Liikevaihto/henkilö euroa

Kuten teoriaosuudessa on aiemmin todettu, liikevaihto/henkilöstö on ilmoitettu pienten ja mikroyritysten tilinpäätöksen liitetiedoissa vasta vuodesta 2016 alkaen. Realistisimmat vertailuvuodet saadaan näin ollen case-yritykselle vuosilta 2017 ja 2018. Case-yrityksen liikevaihto/henkilö on ollut mediaanin tuntumassa vuonna 2017 ja hieman yli mediaanin vuonna 2018. Tehokkuus on liikevaihtoon suhteutettuna hyvällä tasolla suhteutettuna toimialan mediaaniin. Kasvua tehokkuudessa vuodesta 2017 vuoteen 2018 case-yrityksen kohdalla oli 34 %, kun mediaanin muutos on vuodesta 2017 vuoteen 2018 ollut 18,4 %. Yrityksellä on vuosina 2017 ja 2018 ollut käytössä jo suht kokeneita työntekijöitä, joten työtunteja ei ole mennyt työn opetteluun. Työt on myös jaettu siten, että uudet työntekijät ovat aloittaneet mahdollisimman helpoista työtehtävistä edeten siitä pikkuhiljaa vaativampiin.

Net Gearing

Kuvio 13: Nettovelkaantumisaste

Net Gearingista eli nettovelkaantumisasteesta ei saatu vertailutietoa muiden toimialan yrityksistä. Case-yrityksestä on laskettu myös tämä tunnusluku ja yhtiö on vuotta 2016 lukuun ottamatta ollut nettovelaton. Vuoden 2018 lukuun vaikutti loppukauden myyntisaatavien määrä, joista ei ollut vielä saapunut suoritusta pankkitilille.

7.2 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma näyttää yrityksen kulurakenteen (Niskanen & Niskanen 2004, 90). Alla case-yrityksen oikaistu tuloslaskelma vuosilta 2015-2018 prosenttilukumuotoisena. Kyseessä on vahvasti palveluyritys, joten henkilöstökuluihin ja aine & tarvikekäyttöön on mennyt suurimmat siivut liikevaihdosta. Henkilöstökuluihin sisältyy omistajille maksetut palkat, joihin ei ole tarvinnut tehdä palkkakorjausta. Omistajille maksetut palkat muodostavat myös suurimman osuuden kaikista maksetuista palkoista. Seuraavien sivujen analyysissä on hyödynnetty yrityksen omistajan haastattelua.

Yritys on työllistänyt vuosina 2017 ja 2018 keskimäärin viisi henkilöä. Ulkopuolisten palveluiden tarve on vaihdellut riippuen siitä, onko urakkaan kuulunut esimerkiksi aitojen rakennusta, jolloin case-yritys ostaa aitojen rakennukseen ja asennukseen erikoistuneelta yritykseltä aliurakkana työn. Aliurakoinnilla tai alihankinnalla tarkoitetaan sitä, kun pääurakoitsija ostaa ulkopuolisia palveluita toiselta yritykseltä. Vuosina 2017 ja 2018 on käytetty prosentuaalisesti vähiten ulkopuolisia palveluita ja tällöin käyttökate on ollut parempi kuin vuosina 2015 ja 2018, jolloin ulkopuolisten palveluiden osuus on ollut n. 20 % liikevaihdosta.

OIKAISTU PROSENTTILUKUMUOTOINEN TULOSLASKELMA				2018	2017	2016	2015
	Liikevaihto			100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
	Liiketoiminnan muut tuotot			0,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			100,04 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
	Aine ja tarvikekäyttö			33,54 %	36,25 %	40,82 %	28,00 %
	Ulkopuoliset palvelut			20,17 %	9,95 %	10,47 %	20,32 %
	Henkilöstökulut			30,36 %	35,17 %	31,82 %	34,78 %
	Liiketoiminnan muut kulut			8,63 %	9,22 %	8,30 %	9,32 %
	KÄYTTÖKATE			7,30 %	9,41 %	8,59 %	7,58 %
	Suunnitelman mukaiset poistot			2,88 %	3,92 %	5,23 %	2,90 %
	LIKETULOS			4,43 %	5,49 %	3,36 %	4,68 %
	Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Muut korko ja rahoitustuotot +			0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Korkokulut ja muut rahoituskulut -			0,64 %	0,57 %	0,43 %	0,46 %
	Välittömät verot -			0,78 %	0,99 %	0,59 %	0,87 %
	NETTOTULOS			3,01 %	3,93 %	2,33 %	3,35 %
	Satunnaiset tuotot +			0,00 %	0,00 %	0,02 %	0,00 %
	Satunnaiset kulut -			0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	KOKONAISTULOS			3,01 %	3,93 %	2,35 %	3,35 %
	TILIKAUDEN TULOS			3,01 %	3,93 %	2,35 %	3,35 %

Taulukko 1: Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma

PROSENTTILUKUMUOTOINEN TASE				2018	2017	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT							
Aineelliset hyödykkeet							
Koneet ja kalusto				29 %	34 %	41 %	29 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä				29 %	34 %	41 %	29 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT							
Myyntisaamiset				27 %	0 %	13 %	1 %
Muut saamiset				5 %	1 %	3 %	4 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä				33 %	1 %	16 %	5 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit				38 %	65 %	43 %	66 %
Vastaavaa yhteensä				100 %	100 %	100 %	100 %
OMA PÄÄOMA							
Osake tai muu peruspääoma				1 %	1 %	2 %	3 %
Kertyneet voittovarot				22 %	16 %	15 %	13 %
Tilikauden tulos				10 %	11 %	6 %	11 %
Taseen oma pääoma yhteensä				34 %	29 %	23 %	27 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä				34 %	29 %	23 %	27 %
VIERAS PÄÄOMA							
Lainat rahoituslaitoksilta				24 %	32 %	46 %	24 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä				24 %	32 %	46 %	24 %
Laskennallinen verovelka				1 %	1 %	1 %	3 %
Korolliset lyhytaikaiset velat				12 %	13 %	13 %	11 %
Ostovelat				4 %	3 %	0 %	3 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat				24 %	22 %	17 %	33 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä				40 %	38 %	30 %	47 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä				40 %	38 %	30 %	47 %
Vastattavaa yhteensä				100 %	100 %	100 %	100 %

Taulukko 2: Prosenttilukumuotoinen tase

Prosenttilukumuotoisesta taseesta huomataan, että pysyvät vastaavat muodostuvat yksinään koneista ja kalustosta. Koneisiin ja kalustoon kuuluu isompia työkoneita muun muassa maan- tiivistäjä, pakettiautoja ja kaivinkone. Vuonna 2016 koneiden ja kaluston osuus taseen loppusummaan verrattuna nousi kaivinkonehankinnan myötä. Taseen vastaavaa puolella myyntisaamiset ovat pääosin olleet matalalla tasolla tilinpäätöksen aikaan, sillä yritys ei pääsääntöisesti tee enää joulukuussa urakoita. Vuoden 2018 tilinpäätöshetki on poikkeus, sillä myyntisaamisten määrä taseen loppusummasta on ollut 27 %. Myyntisaamiset ovat muodostuneet useiden

eri urakoiden maksamattomista eristä. Yrityksen omistajan haastattelussa selvisi, että tehdyistä urakoista lähetettiin laskut vasta joulukuun aikana tai myöhään loppuvuodesta. Haastattelussa selvisi, että maksuajat vaihtelevat riippuen siitä, kenelle case-yritys laskun lähettää. Kotitalouksien kanssa toimiessa eräpäivä on 7 vuorokauden kuluttua, taloyhtiöitä laskutettaessa 14 vuorokauden kuluttua ja mikäli case-yritys tekee työn aliurakkana, niin pääura-koitsija käytännössä päättää milloin maksaa urakkalaskun. Jos yritys olisi saanut laskut ajallaan tililleen, olisi vuoden 2018 vastaavaa puoli näyttänyt vuoden 2017 kaltaiselta.

Lainat rahoituslaitoksilta koostuvat kone & kalustohankinnoista aiheutuneista lainoista. Muissa korottomissa lyhytaikaisissa veloissa on muun muassa alv-velkaa ja ennakonpidätysvelkaa.

Vuoteen 2018 mennessä taseen oman pääoman määrä suhteessa taseen loppusaldoon on kasvanut vuodesta 2015 ja pitkäaikaisten lainojen määrä on pysynyt suhteessa samana. Yrityksen osakepääoma on 2500 euroa, joten siinä ei ole euromääräistä muutosta tapahtunut vuosien varrella, mutta taseen kasvaessa on sen osuus pienentynyt.

Ostovelkojen osuus taseen loppusummasta on prosentuaalisesti pienehkö, sillä kausi on tilinpäätöshetkellä jo loppunut ja kauden laskut on pääosin maksettu. Yritys on vuosittain jättänyt voittovaroja yritykseen seuraavan vuoden kuluja ja mahdollisia investointeja varten, joten voittovarojen osuus taseen loppusummasta on kasvanut vuosi vuodelta.

7.3 Trendianalyysi

Trendianalyysillä tarkastellaan yrityksen tilinpäätöserien kehitystä (Niskanen & Niskanen 2014, 96). Case-yrityksen tapauksessa vertailua tehdään vuoteen 2015, jolloin vuoden 2015 kaikkien erien arvoksi on annettu 100 %. Jokaisen tulevan vuoden oikaistun tilinpäätöksen erien arvoja vertaillaan vuoden 2015 arvoihin. Trendianalyysistä havaitaan, että neljässä vuodessa liikevaihto on kasvanut 101 % verrattuna vuoteen 2015. Tilikauden tulos ei ole samassa suhteessa noussut, mutta nousua on kuitenkin ollut 81 % verrattuna vuoteen 2015.

Yritys teki 2016 alkuvuodesta kone & kalusto-oston ostaen yritykselle lainarahalla kaivinkoneen. Aiemmin yrityksellä ei ollut käytössä omaa kaivinkonetta. Toinen yrityksen omistajista siirtyi hoitamaan kokonaisuudessaan yrityksen tarvitsemat kaivinkoneenkuljettajan työt. Vielä vuonna 2015 kaivinkone kuljettajineen oli tilattu aliurakkana. Tämä hankinta vaikutti vuoden 2016 tulokseen siten, että poistojen määrä nousi 110 %:ia vuodesta 2015 heikentäen samalla liiketulosta 16 prosenttiyksikköä. Samalla ulkopuolisten palveluiden osuus pieneni suhteessa vuoteen 2015.

Poistojen määrä on pysynyt 2016-2018 euromääräisesti suurinpiirtein samalla tasolla. Korkokuluissa ja muissa rahoituskuluissa on suuri muutos vuonna 2018 vuoteen 2015 verrattuna. Tämä johtuu siitä, että vuonna 2018 case-yritys maksoi 782,20 euroa pelkkiä viivästyskorkoja.

Haastattelussa selvisi, että vuoden 2018 jälkeen yritys havahtui viivästyskorkojen määrään ja siirtyi sähköiseen ostolaskujen käsittelyyn. Omistajan haastattelun mukaan vuonna 2019 tilanne on sähköisen ostolaskujärjestelmän myötä parantunut, eikä viivästyskorkoja pitäisi tulla maksettavaksi samoissa määrin kuin vuonna 2018.

Vaikka liikevaihto on vuodesta 2015 kasvanut 102 %, niin henkilöstökulut ovat nousseet vain 76 %. Ulkopuolisten palveluiden määrä on vuosien varrella heitellyt, mutta 2018 verrattuna vuoteen 2015 on linjassa, eli liikevaihto on kasvanut samassa suhteessa ulkopuolisten palveluiden kanssa. Käyttökate ei ole pysynyt aivan liikevaihdon kasvun mukana, eli kova kasvuvauhti on syönyt hieman käyttökateä.

Tuloslaskelman trendianalyysistä nähdään kuitenkin voimakas kasvu niin liikevaihdossa kuin kokonaistuloksessa.

OIKAISTUN TULOSLASKELMAN TRENDIANALYYSI				2018	2017	2016	2015
	Liikevaihto			201 %	151 %	117 %	100 %
	Liiketoiminnan muut tuotot			240 %	0 %	0 %	100 %
	LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			202 %	151 %	117 %	100 %
	Aine ja tarvikekäyttö			241 %	195 %	170 %	100 %
	Ulkopuoliset palvelut			200 %	74 %	60 %	100 %
	Henkilöstökulut			176 %	152 %	107 %	100 %
	Liiketoiminnan muut kulut			187 %	149 %	104 %	100 %
	KÄYTTÖKATE			194 %	187 %	132 %	100 %
	Suunnitelman mukaiset poistot			200 %	203 %	210 %	100 %
	LIIKETULOS			191 %	177 %	84 %	100 %
	Muut korko ja rahoitustuotot +			0 %	24 %	5 %	100 %
	Korkokulut ja muut rahoituskulut -			283 %	188 %	111 %	100 %
	Välittömät verot -			181 %	172 %	79 %	100 %
	NETTOTULOS			181 %	177 %	81 %	100 %
	Satunnaiset tuotot +						
	Satunnaiset kulut -			0 %	39 %	0 %	100 %
	KOKONAISTULOS			181 %	177 %	82 %	100 %
	TILIKAUDEN TULOS			181 %	177 %	82 %	100 %

Taulukko 3: Oikaistun tuloslaskelman trendianalyysi

TASEEN TRENDIANALYYSI				2018	2017	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT							
Aineelliset hyödykkeet							
Koneet ja kalusto				200 %	203 %	210 %	100 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä				200 %	203 %	210 %	100 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT							
Myyntisaamiset				4678 %	47 %	1661 %	100 %
Muut saamiset				263 %	22 %	99 %	100 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä				1232 %	27 %	442 %	100 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit				113 %	175 %	97 %	100 %
Vastaavaa yhteensä				197 %	175 %	148 %	100 %
OMA PÄÄOMA							
Osake tai muu peruspääoma				100 %	100 %	100 %	100 %
Kertyneet voittovarot				340 %	219 %	169 %	100 %
Tilikauden tulos				181 %	177 %	82 %	100 %
Taseen oma pääoma yhteensä				250 %	190 %	126 %	100 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä				250 %	190 %	126 %	100 %
VIERAS PÄÄOMA							
Lainat rahoituslaitoksilta				205 %	238 %	292 %	100 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä				205 %	238 %	292 %	100 %
Laskennallinen verovelka				117 %	86 %	44 %	100 %
Korolliset lyhytaikaiset velat				212 %	202 %	165 %	100 %
Ostovelat				234 %	139 %	6 %	100 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat				146 %	119 %	79 %	100 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä				168 %	141 %	94 %	100 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä				168 %	141 %	94 %	100 %
Vastattavaa yhteensä				197 %	175 %	148 %	100 %

Taulukko 4: Taseen trendianalyysi

Taseen trendianalyysissä havaitaan, että vastaavaa puolella on vuodesta 2015 lähtien koneiden ja kaluston määrä kasvanut vuoteen 2016 ja tämän jälkeen pysynyt vuosina 2017-2018 samoissa lukemissa. Myyntisaamisissa on piikki vuonna 2018, joka johtui joidenkin laskujen myöhäisestä lähettämisestä asiakkaille. Tämän vuoksi rahoissa ja rahoitusarvopapereissa on laskua vuodesta 2017 vuoteen 2018, kun rahat eivät ole laskuista vielä kilahtaneet yrityksen tilille. Vuoden 2018 muiden saamisten piikki johtuu yrityksen antamista takuuajan vakuuksista. Takuuajan vakuudella tarkoitetaan urakoitsijan antamaa pankin tai vakuutusyhtiön omavelkaista

takausta, rahatalletusta tai muuta vastaavaa tilaajan hyväksymää vakuutta (Rakennusteollisuus 2020b). Takuuajan vakuus perustuu rakennusurakan yleisiin sopimusehtoihin (YSE) (Rakennusteollisuus 2020b).

Vastattavaa puolella osakepääoma on pysynyt muuttumattomana vuodet 2015-2018. Voittovarojen määrä on noussut vuodesta 2015 vuoteen 2018 yhteensä 240 %. Tilikauden tulos on ollut nousussa vuotta 2016 lukuun ottamatta, jolloin erityisesti poistot painoivat tulosta. Oma pääoma on kasvanut joka vuosi. Lainojen määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2015 vuoteen 2018, joka on kasvuyritykselle luonnollista, kun suurempia kone ja kalustohankintoja on välttämätön tehdä ja investoida siten yrityksen kasvuun.

Taseen loppusumma on vuodesta 2015 vuoteen 2018 lähes kaksinkertaistunut.

8 Case-yrityksen tilinpäätösanalyysin johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Case-yrityksen liikevaihto on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2015 vuoteen 2018. Omistajan haastattelun perusteella nopea kasvu on ollut omistajien tarkoituksenakin. Käyttökate on viimeisimpänä tilinpäätösvuonna 2018 jäänyt toimialan mediaanista ja sitä voidaan pitää tyydyttävänä. Omistajan haastattelussa selvisi, että koska yritys on pieni, niin monesti hinnoista joudutaan tinkimään katteen kustannuksella, jotta hyvä urakka saadaan ja sitä myöden jalkaa niin sanotusti oven väliin, kun kyse on isommista rakennusalan toimijoista. Omistajat maksavat myös työntekijöilleen viherrakennusalan työehtosopimuksen minimimäärää parempaa tuntipalkkaa.

Yritys investoi vuonna 2016 kaivinkoneeseen, joka näkyi poistoissa. Toinen case-yrityksen omistajista otti vastuulleen kaivinkoneella tehtävät viherrakennustyöt, jolloin yritykseen ei tarvinnut palkata erillistä kaivinkonekuljettajaa, eikä kaivinkoneella tehtäviä töitä tarvinnut enää samoissa määrin tilata aliurakkana.

Vuosina 2017 ja 2018 case-yritys investoi vaihtamalla yrityksen toisen pakettiauton uudempaan pakettiautomalliin ja hankkivat lisäksi kolmannen pakettiauton työvälineeksi työntekijälle sekä tekivät muita pienempiä mutta käyttöiltään yli 3 vuoden työkonkehankintoja työmaalle. Pakettiauto on välttämätön työväline, jotta pienemmät työvälineet ja laitteet saadaan kuljetettua työmaiden välillä mahdollisimman sujuvasti.

Case-yrityksen suurimmat kuluerät palveluyrityksenä ovat palkkakulut ja aine- ja tarvikekäyttö. Case-yrityksen omistaja kertoi, että he ovat keskittäneet aine- ja tarvikeostot muutamalle toimittajalle, joiden kanssa asiat ovat vuosien varrella sujuneet hyvin ja aikataulussa. Työmaalla on kriittistä, että materiaalit saapuvat ajallaan, jotta yrityksen työntekijät eivät kuluta puolta päivää toimettomina odotellen toimitusta samalla työtehokkuuden laskiessa.

Omistaja kertoi, että materiaalihinnat ovat aika samoissa kaikilla toimijoilla, joten ei ole nähty tarvetta kilpailuttaa tai vaihtaa nykyisiä. Omistaja uskoi, että jos yritys olisi suurempi ja työmaille tarvittavat materiaalmäärät suurempia, niin nykyisissä ostohinnoissa todennäköisesti olisi neuvotteluvaraa. Omistajalle on tärkeää, että tilaus saapuu tarvittaessa lyhyelläkin aikataululla työmaalle ja ajallaan ja sellaisena, kuin se on tilattu.

Koska yritys toimii vain kesäkaudella, pääosin huhtikuusta marraskuuhun aktiivisesti, on yrityksellä oltava heti alkukaudesta kassaa maksaa ostolaskuja ja työntekijöiden palkkoja, sillä ensimmäiset myyntilaskut saattavat lähteä vasta kuukauden kuluttua kauden alkamisesta. Isommat kokonaisurakat, noin 50 000 eurosta ylöspäin laskutetaan asiakkaalta useammassa erässä valmistumisen mukaan. Yrityksellä ei ole tähän kiveen hakattua laskutustapaa, riippuu urakasta ja mitä urakkaneuvottelussa on asiakkaan kanssa sovittu ja mikä näyttää parhaalta ratkaisulta.

Yrityksen omistajat nostavat kesäkaudella kuukausittain sovittua palkkaa sekä kerran vuodessa osinkoja, joten tilinpäätöstä ei tarvinnut oikaista palkkojen osalta. Yrityksen maksuvalmiuden Quick Ration luku on toimialan ylimmässä kvartiilissa ja yli 1, mikä kertoo siitä, että yritys suoriutuu lyhytaikaisista veloistaan nopeasti realisoitavalla omaisuudella.

Haastattelussa yrityksen omistaja mainitsi, että odottaa vuosittaista liikevaihdon kasvua, joka on hänelle henkilökohtaisesti tärkein menestyksen mittari. Hän kuitenkin sanoi, että vallitsevan maailmantilanteen vuoksi hän toivoisi vuonna 2020 saavuttavan edes edellisvuoden tason, jos kasvu ei ole mahdollista.

Haastattelussa kävi ilmi, ettei yrityksen omistajilla ole yhtenäistä tapaa tehdä tarjouksia asiakkaille. Haastattelussa ilmeni, että tarjous tehdään pääosin kokemuksen tuomalla tiedolla ja tiedot tarjouksen tekemistä varten löytyvät omistajilta itseltään, eikä niitä ole kirjoitettu ylös. Yrityksessä ei ole erillistä tarjouslaskijaa, vaan omistajat itse tekevät tarjoukset ja käyvät asiakkaiden luona katselmuksissa ja tekemässä myyntityötä. Yrityksen omistajat eivät ole keskenään käyneet läpi tyylejään tehdä ja hinnoitella tarjouksia. Suosittelen omistajia perehtymään toistensa tapaan tehdä asiakkaille tarjouksia sekä toistensa tapaan hinnoitella kokonaisurakat, niin tarjouksista tulee keskenään yhtenäisempiä. Tämä vaikuttanee suoraan myös tunnuslukuihin ja tilinpäätökseen.

9 Tutkimuksen metodologia, reliaabelius ja validius

Salonen & Sotavirta (2015, 19) toteavat, että metodologia terminä tarkoittaa keskittymistä metodien rajoihin, mahdollisuuksiin, luotettavuuksiin, käytön hankaluuksiin, käyttöalueisiin, oheisvaikutuksiin, sovellusmahdollisuuksiin ja menetelmien vajavaisuuksiin. Valitulla tutkimusmetodilla siis nostetaan tutkimuskohteesta esiin asioita, joita valitulla metodilla voidaan

saada. Tässä tutkimuksessa on haastateltu yrityksen omistajaa ja häneltä on saatu vastauksia valittuihin tutkimuskysymyksiin. Valitsemalla tutkimuskysymykset itse, olen jo siinä vaiheessa vaikuttanut siihen, mitä minun on edes mahdollista saada tietää. Tutkimuskysymysten muotoilu ja tekeminen ovat tärkeää pohjatyötä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi tutkimustulokseen.

Salonen & Sotavirta (2015, 20) toteavat myös, että metodologia on ”oppi metodien arviointiperusteista sekä tutkimusta eri tieteenhaarojen metodikokonaisuuksista”. Lyhykäisyydessään metodologia on metodien teoriaa (Salonen & Sotavirta 2015, 20).

Opinnäytetyöni tutkimuksen lähdekirjallisuutena käytettiin pääasiassa tilinpäätösanalyysiin liittyvää kirjallisuutta. Tutkimusta tehdessä hyödynnettiin useampia saman aihepiirin lähteitä.

Opinnäytetyössä tutkimus eteni tutkittavan yrityksen tilinpäätöstietojen keräämisellä. Tilinpäätöstiedot saatiin luotettavasta lähteestä suoraan yrityksen tilitoimistolta pdf-muodossa. Tiedot vietiin Adobe Readerin pdf-tiedostojen muunto-ohjelmaa käyttäen Exceliin taulukkomuotoon. Luvut tarkistettiin, että ne täsmäävät yhä alkuperäiseen tilinpäätösaineistoon, eikä muunnon yhteydessä ole käynyt virheitä. Tämän jälkeen Excel-tilulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen luvut vietiin virallisen tilinpäätöksen oikaisuohjeen mukaisesti oikaistun tilinpäätöksen kaavoihin. Tässä yhteydessä tarkistettiin, että tuloslaskelman ja taseen loppusummat täsmäävät yhä alkuperäiseen tilinpäätösaineistoon. Aineiston pohjalta lähdettiin laskemaan tunnuslukuja. Tunnuslukujen laskennassa hyödynnettiin lähdekirjallisuudesta selvitettyjä kaavoja. Tunnusluvut laskettiin Excelin avulla ja saatu tunnusluku tarkistettiin laskimella kahteen kertaan virheiden välttämiseksi.

Vertailutiedot toimialavertailuun saatiin valtion ylläpitämästä palvelusta, jota voidaan pitää luotettavana. Yrityksen toimiala määritellään yrityksen perustamisen yhteydessä ja muun muassa Verohallinto on tarkka siitä, minkälaiset toimialat hyväksyvät, kun yritys tekee perustamisilmoituksen. Voidaan siis pitää luotettavana sitä, että vertailuun saadut yritykset ovat oikeastikin samalla toimialalla kuin case-yritys.

Kaikissa tutkimuksissa tulee arvioida tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuuden analysointiin on olemassa useita erilaisia tapoja. Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa sitä, miten tutkimus antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen reliaabelius voidaan todeta esimerkiksi siten, että kaksi arvioijaa päätyy samaan tulokseen. (Hirsjärvi ym. 2013, 231.)

Tehdyssä opinnäytetyössä on hyödynnetty yleisesti tunnustettuja tunnuslukuja, jotka on saatu luotettavista talouskirjallisuuden lähteistä. Jokaisessa lähteessä tunnusluvut on esitetty täysin samalla tavalla. Tunnusluvuista on laskettu vertailuluvut toistamalla laskutoimitus joka kerta kolme kertaa. Laskutoimitus on laskettu ensin Excel-tilulukkolaskennan avulla ja sen jälkeen

ilman Exceliä, jotta saatiin karsittua mahdolliset kaavan näppäilyvirheet Excelissä. Vertailututkimuksessa myös huomattiin, ettei tunnuslukujen osalta näy räikeitä eroja vertailuyrityksiin verrattuna.

Tutkimuksen edetessä kaikki tarkastettiin kahdesti ja varmistettiin, että tilinpäätökset näytävät Exceliin vietyinä samanlaiselta kuin pdf-muodossa. Tilinpäätöksen oikaisu tehtiin noudattaen virallisia tilinpäätöksen oikaisemisen periaatteita.

Omistajan haastattelu tehtiin kasvokkain ja haastatteluun käytettiin ensimmäisellä kerralla noin puoli tuntia, toisella kerralla kymmenen minuuttia ja kolmannella kerralla viisi minuuttia tarkentaviin kysymyksiin. Tutkimuskysymykset kirjattiin tietokoneelle ja haastattelun vastaukset kirjattiin välittömästi haastattelun yhteydessä tietokoneelle ja tallennettiin sellaiseen aineiston tulkintaa varten.

Tutkimusta arvioidaan myös sen validiuden eli pätevyyden kannalta. Kysytään, mittaako valittu mittari tai tutkimusmenetelmä juuri sitä, mitä on tarkoitus mitata. Tutkimuksen validiutta voidaan tarkentaa käyttämällä triangulaatiota, eli useita eri tutkimusmenetelmiä. (Hirsjärvi ym. 2013, 233.)

Tässä opinnäytetyössä on hyödynnetty metodologista triangulaatiota, eli tutkimuksessa on käytetty useita eri menetelmiä samassa tutkimuksessa (Hirsjärvi ym. 2013, 233). Menetelmät olivat omistajan teemahaastattelu ja vertailututkimus. Teemahaastattelussa aihepiirit olivat tiedossa, mutta kysymysten esittämisjärjestys ei ollut kiveen hakattu. Tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus arvioida yrityksen tunnuslukuja ja verrata niitä muihin saman toimialan tunnuslukuihin. Valitut tunnusluvut ja analyysitavat tukevat tavoitetta.

Hirsjärven ym. (2013, 232) mukaan tutkimuksen luotettavuutta parantaa tarkka kuvaus siitä, miten tutkimus on alusta loppuun toteutettu. Tutkimukseen on tärkeää kirjata, millaisissa olosuhteissa ja millä tavalla esimerkiksi haastattelut on toteutettu. Aiemmin tässä kappaleessa on kuvattu tutkimuksen metodit ja työskentelytavat.

Lähteet

Painetut

- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.
- Kallunki, J. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.
- Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 8. painos. Helsinki: Sanoma Pro.
- Lindblad, U. 2017. Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätös käytännönläheisesti. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari.
- Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.
- Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? 8. painos. Helsinki: Edita.
- Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Kauppakamari.
- Tomperi, S. 2019. Käytännön kirjanpito. 27. painos. Helsinki: Edita.
- Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat.
- Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. painos. Helsinki: Gaudeamus.

Sähköiset

- Asiakastieto. Luettu 6.2.2020. <https://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm>
- Finder. Luettu 31.3.2020. Case-yritys Oy. <https://www.finder.fi/Pihasuunnittelu+piharakentaminen/>
- Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Luettu 5.2.2020. <http://www.finlex.fi>
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Luettu 5.2.2020. <http://www.finlex.fi>
- Rakennusteollisuus. 2020a. Käännetty arvonlisävelvollisuus. Luettu 30.3.2020. <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Harmaan-talouden-torjunta/Kaannetty-arvonlisäverovelvollisuus/>

Rakennusteollisuus. 2020b. Yse-opas. Luettu 29.3.2020. <https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/infra/julkaisuja/2019/yse-opas-21-2-2019.pdf>

Salonen Toivo & Seppo I Sotasaari, 2015. Ajatuksia tutkimiseen, metodisia lähtökohtia. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Teollisuusliitto. 2020. Viher- ja ympäristörakentamisen työehtosopimus. Luettu 31.3.2020. <https://www.teollisuusliitto.fi/tyoelama/tyoehtosopimukset/erityisalojen-sektori/viher-ja-ymparistorakentamisala/viher-ja-ymparistorakentamisalan-tyoehtosopimus-2018-2020/>

Vero. 2020. Kotitalousvähennys. Luettu 31.3.2020. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahennykset/kotitalousvahennys/>

Julkaisemattomat

Henkilö, X. 2020. Hallituksen puheenjohtajan ja omistajan haastattelu 1.3.2020 ja 31.3.2020. Case-yritys Oy. Espoo.

Kuviot

Kuvio 1: Liikevaihto	27
Kuvio 2: Liikevaihdon muutosprosentti	27
Kuvio 3: Käyttökateprosentti	28
Kuvio 4: Liiketulosprosentti	29
Kuvio 5: Koko pääoman tuottoprosentti	29
Kuvio 6: Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	30
Kuvio 7: Nettotulosprosentti	30
Kuvio 8: Rahoitustulosprosentti	31
Kuvio 9: Omavaraisuusaste	32
Kuvio 10: Suhteellinen velkaantuneisuus	32
Kuvio 11: Quick Ratio	33
Kuvio 12: Liikevaihto/henkilö euroa	34
Kuvio 13: Nettovelkaantumisaste	34

Taulukot

Taulukko 1: Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma	35
Taulukko 2: Prosenttilukumuotoinen tase	36
Taulukko 3: Oikaistun tuloslaskelman trendianalyysi	38
Taulukko 4: Taseen trendianalyysi	39

Liitteet

Liite 1: Kululaji ja toimintokohtaisen tuloslaskelman kaavat.....	48
Liite 2: Taseen kaava.....	49
Liite 3: Kululajikohtaisen tuloslaskelman tilinpäätösanalyysi.....	50
Liite 4: Taseen tilinpäätösanalyysi.....	51

Liite 1: Kululaji ja toimintokohtaisen tuloslaskelman kaavat

KULULAJIPOHJAINEN TULOSLASKELMA

1. LIIKEVAIHTO
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos
3. Valmistus omaan käyttöön
4. Liiketoiminnan muut tuotot
5. Materiaalit ja palvelut
 - a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat
 - aa) Ostot tilikauden aikana
 - ab) Varastojen muutos
 - b) Ulkopuoliset palvelut
6. Henkilöstökulut
 - a) Palkat ja palkkiot
 - b) Henkilösivukulut
 - ba) Eläkekulut
 - bb) Muut henkilösivukulut
7. Poistot ja arvonalentumiset
 - a) Suunnitelman mukaiset poistot
 - b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
 - c) Vaihuttuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
8. Liiketoiminnan muut kulut
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
10. Rahoitustuotot ja -kulut
 - a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
 - b) Tuotot osuuksista omistusyhteyksyrityksissä
 - c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
 - d) Muut korko- ja rahoitustuotot
 - e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
 - f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
 - g) Korkokulut ja muut rahoituskulut
11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
12. Tilinpäätössiirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Verotusperusteisten varausten muutos
 - c) Konserniavustus
13. Tuloverot
14. Muut välittömät verot
15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

TOIMINTOKOHTAINEN TULOSLASKELMA

1. LIIKEVAIHTO
2. Hankinnan ja valmistuksen kulut
3. Bruttokate
4. Myynnin ja markkinoinnin kulut
5. Hallinnon kulut
6. Liiketoiminnan muut tuotot
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
9. Rahoitustuotot ja -kulut
 - a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
 - b) Tuotot osuuksista omistusyhteyksyrityksissä
 - c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
 - d) Muut korko- ja rahoitustuotot
 - e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
 - f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
 - g) Korkokulut ja muut rahoituskulut
10. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
11. Tilinpäätössiirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Verotusperusteisten varausten muutos
 - c) Konserniavustus
12. Tuloverot
13. Muut välittömät verot
14. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Liite 2: Taseen kaava

Vastaavaa**A PYSYVÄT VASTAAVAT****I Aineettomat hyödykkeet**

1. Kehittämismenot
2. Aineettomat oikeudet
3. Liikearvo
4. Muut aineettomat hyödykkeet
5. Ennakkomaksut

II Aineelliset hyödykkeet

1. Maa- ja vesialueet
2. Rakennukset ja rakennelmat
3. Koneet ja kalusto
4. Muut aineelliset hyödykkeet
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

III Sijoitukset

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Osuudet omistusyhteyksyrityksissä
4. Saamiset omistusyhteyksyrityksiltä
5. Muut osakkeet ja osuudet
6. Muut saamiset

B VAIHTUVAT VASTAAVAT**I Vaihto-omaisuus**

1. Aineet ja tarvikkeet
2. Keskeneräiset tuotteet
3. Valmiit tuotteet/tavarat
4. Muu vaihto-omaisuus
5. Ennakkomaksut

II Saamiset

1. Myyntisaamiset
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä
3. Saamiset omistusyhteyksyrityksiltä
4. Lainasaamiset
5. Muut saamiset
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet
7. Siirtosaamiset

III Rahoitusarvopaperit

1. Osuudet saman konsernin yrityksissä
2. Muut osakkeet ja osuudet
3. Muut arvopaperit

IV Rahat ja pankkisaamiset**Vastattavaa****A OMA PÄÄOMA****I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma****II Ylikurssirahasto****III Arvonkorotusrahasto****IV Muut rahastot**

1. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
2. Vararahasto
3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot
4. Käyvän arvon rahasto
5. Muut rahastot

V Edellisten tilikausien voitto (tappio)**VI Tilikauden voitto (tappio)****B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ**

1. Poistoero
 2. Verotusperäiset varaukset
- C PAKOLLISET VARAUKSET**
1. Eläkevaraukset
 2. Verovaraukset
 3. Muut pakolliset varaukset
- D VIERAS PÄÄOMA**
1. Joukkovelkakirjalainat
 2. Vaihtovelkakirjalainat
 3. Lainat rahoituslaitoksilta
 4. Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta
 5. Saadut ennakot
 6. Ostovelat
 7. Rahoitusvekselit
 8. Velat saman konsernin yrityksille
 9. Velat omistusyhteyksyrityksille
 10. Muut velat
 11. Siirtovelat

Liite 3: Kululajikohtaisen tuloslaskelman tilinpäätösanalyysi

LIIEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ
Aine- ja tarvikekäyttö
Ulkopuoliset palvelut
Henkilöstökulut
Laskennallinen palkkakorjaus
Liiketoiminnan muut kulut
Valmisteveraston lisäys/vähennys

KÄYTTÖKATE

Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

LIKETULOS

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista
Muut korko- ja rahoitustuotot
Korkokulut ja muut rahoituskulut
Kurssierot
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset
Välittömät verot

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut
Konserniavustus

KOKONAISTULOS

Poistoeron lisäys/vähennys
Verotusperusteisten varausten lisäys/vähennys
Laskennallinen palkkakorjaus
Käyvän arvon muutokset
Muut tuloksen oikaisut

TILIKAUDEN TULOS

Liite 4: Taseen tilinpäätösanalyysi

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot

Liikearvo

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet

Rakennukset ja rakennelmat

Koneet ja kalusto

Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet

Muut osakkeet ja osuudet

Sisäiset saamiset

Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä

Leasingomaisuus

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Aineet ja tarvikkeet

Keskeneräiset tuotteet

Valmiit tuotteet

Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset

Sisäiset myyntisaamiset

Muut sisäiset saamiset

Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja rahoitusarvopaperit

Vastaavaa yhteensä

OMA PÄÄOMA

Osake tai muu peruspääoma

Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahoisto

Käyvän arvon rahasto

Muut rahastot

Kertyneet voittovarot

Tilikauden tulos

Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero

Verotusperusteiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä

Oman pääoman oikaisut

Oikaistu oma pääoma yhteensä

VIERAS PÄÄOMA

Pääomalainat

Lainat rahoituslaitoksilta

Takaisinlainat tev-laitoksilta

Saadut ennakot

Sisäiset velat

Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka

Pakolliset varaukset

Leasingvastuut

Korolliset lyhytaikaiset velat

Saadut ennakot

Ostovelat

Sisäiset ostovelat

Muut sisäiset korolliset velat

Muut sisäiset korottomat velat

Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

Oikaistu vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä